

**RAPORT
Z REALIZACJI
PROGRAMU
OPERACYJNEGO
INTEGRACJA
SPOŁECZNA
I AKTYWNOŚĆ
OBYWATELSKA
ZA 2017 ROK**

**+ III. PROGRAM OPERACYJNY
INTEGRACJA SPOŁECZNA
I AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA**

SPIS TREŚCI

str. 4 **WPROWADZENIE.** Strategia Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus wraz z Programami Operacyjnymi są nadrzędnymi dokumentami strategicznymi stanowiącymi podstawy dla zintegrowanego, długofalowego zarządzania rozwojem Gdańska. Niniejszy raport stanowi podsumowanie podjętych w 2016 roku przedsięwzięć wpisujących się w realizację ustalonych priorytetów rozwojowych i służących osiągnięciu celów operacyjnych w Programie Operacyjnym Integracja Społeczna i Aktywność Obywatelska.

str. 6 W pierwszej części raportu zaprezentowane zostały **FAKTY I LICZBY** odnoszące się do wybranych zagadnień odzwierciedlających procesy związane z integracją społeczną i aktywnością obywatelską w Gdańsku.

str. 8 W kolejnej części raportu scharakteryzowane zostały **KLUCZOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA ZREALIZOWANE W 2017 ROKU**, które, ze względu na stopień trudności organizacyjnych oraz spodziewane wysoce wymierne efekty jakie przyniesie ich wdrożenie w integracji społecznej i aktywności obywatelskiej w Gdańsku, zostały uznane za warte wyróżnienia. W opisie wymienionych działań zaznaczone zostały również nawiązania do wskazanych w Strategii Rozwoju Miasta priorytetów strategicznego rozwoju – czyli wspólnie wypracowane wartości, na których należy budować przyszłość Gdańska.

str. 11 Zasadniczym elementem raportu jest zestawienie **DZIAŁAŃ PODJĘTYCH W 2017 ROKU W RAMACH REALIZACJI CELÓW OPERACYJNYCH** Programu Operacyjnego Integracja Społeczna i Aktywność Obywatelska. Wyszczególnienie przedsięwzięć podjętych przez Miasto ukazuje w jaki sposób realizowane są poszczególne cele operacyjne wskazane w obszarze aktywności obywatelskiej i integracji społecznej. Wartym zaznaczenia jest fakt, iż szereg podjętych inicjatyw służy osiągnięciu celów operacyjnych z zakresu kilku Programów, co odnotowano (za pomocą ikon reprezentujących Programy) jako powiązania horyzontalne.

str. 38 **KOMENTARZ KOORDYNATORA** to podsumowanie doświadczeń wynikających z zarządzania wdrażaniem Programu Operacyjnego. Koordynator wskazuje zarówno kwestie, które w największym stopniu przyczyniły się do osiągnięcia celów operacyjnych, jak również wyzwania jakie stoją przed realizatorami założeń Programu w nadchodzących latach..

str. 40 Na końcu raportu, w formie tabelarycznej zaprezentowano jakościowe i kontekstowe **WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW OPERACYJNYCH**. Wartości wskazane za lata 2012-2017 umożliwiają dokonanie analizy zmian jakie zaszły w wyniku wprowadzonych działań oraz poprzez wspieranie wybranych kierunków rozwojowych.

WPROWADZENIE

Dokumenty strategiczne Gdańska

Strategia Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus oraz jej integralna część, jaką jest dokument **Gdańsk Programy Operacyjne 2023**, stanowią nadrzędne instrumenty zarządzania rozwojem Gdańska. Poprzez wskazane w nich priorytety strategiczne dla Gdańska, dają podstawy do świadomego kształtowania procesów rozwoju Miasta. Ich wdrażanie ma służyć osiągnięciu trwałego i zharmonizowanego rozwoju Gdańska oraz systematycznemu podnoszeniu jakości życia w mieście.

Potrzeby rozwojowe Gdańska zostały ujęte w dziewięciu obszarach, które obejmują Programy Operacyjne, tj.: Edukacja, Zdrowie Publiczne i Sport, **Integracja Społeczna i Aktywność Obywatelska**, Kultura i Czas Wolny, Innowacyjność i Przedsiębiorczość, Atrakcyjność Inwestycyjna, Infrastruktura, Mobilność i Transport oraz Przestrzeń Publiczna. Każdemu z Programów przypisany jest Koordynator, który czuwa nad konsekwentnym wdrażaniem założeń i nadaje ton działaniom służącym urzeczywistnieniu celów operacyjnych.

Czemu służy podsumowanie?

Chcemy, by niniejszy raport miał praktyczny wymiar – służył zarówno udokumentowaniu zrealizowanych działań w ramach poszczególnych Programów Operacyjnych, ale również dostarczał wiedzy niezbędnej do zarządzania nimi. Usprawnianie procesów wdrażania rozwiązań, które służą rozwojowi Gdańska, musi opierać się o analizę działań prowadzonych w różnych obszarach życia miasta oraz uwzględniać lokalny kapitał społeczny, czyli pogłębiać aktywną współpracę i umacniać aktywność obywatelską.

Godnym podkreślenia jest fakt, iż realizacja Programów Operacyjnych wzmocniła efekt synergii w działaniach o charakterze interdyscyplinarnym. Oznacza to, iż przy realizowanych projektach podejmowana jest ścisła współpraca międzyobszarowa mająca na celu osiągnięcie efektów odpowiadających potrzebom wspólnoty gdańszczanek i gdańszczan.

GDAŃSK OD LAT JEST MIASTEM DYNAMICZNIE ROZWIJAJĄCYM SIĘ GOSPODARCZO, INWESTUJĄCYM W INFRASTRUKTURĘ I PODEJMUJĄCYM SZEREG DZIAŁAŃ NA RZECZ PODNOSZENIA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW. W OSTATNICH LATACH ZMNIEJSZA SIĘ LICZBA OSÓB WYKLUCZONYCH SPOŁECZNIE, DOŚWIADCZAJĄCYCH SKRAJNEGO UBÓSTWA, BEZROBOTNYCH MIESZKAŃCÓW, OGRANICZONY ZOSTAŁ PROBLEM GŁODU BIEDNYCH DZIECI ORAZ BEZDOMNOŚCI ULICZNEJ. POLITYKA SPOŁECZNA, W TYM WSPARCIE RODZIN I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH, JEST JEDNYM Z KLUCZOWYCH PRIORYTETÓW MIASTA. PRZED SŁUŻBAMI POLITYKI SPOŁECZNEJ STOI WIELE NOWYCH WYZWAŃ, JAK POSTĘPUJĄCE STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA, PROBLEMY ZDROWIA PSYCHICZNEGO, ZADŁUŻENIA, MIGRACJE, REWITALIZACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH, WSPIERANIE RODZIN, DOSTARCZANIE OFERTY WYSOCE PROFESJONALNYCH, ZINDYWIDUALIZOWANYCH. GDAŃSK PRAGNIE BUDOWAĆ SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE Z SILNYMI I AKTYWNYMI SPOŁECZNOŚCIAMI LOKALNYMI, SOLIDARNE I OTWARTE, LUDZI REALIZUJĄCYCH SVOJE PASJE, DZIAŁAJĄCYCH BEZINTERESOWNIE NA RZECZ INNYCH.

Koordynator Programu Operacyjnego

Piotr Olech

zastępca dyrektora ds. integracji społecznej
Wydziału Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku

Opiekun merytoryczny
Programu Operacyjnego:

Piotr Kowalczuk
Z-ca Prezydenta Miasta Gdańska ds. polityki społecznej

Zespół Programowy:

*Sylvia Betlej
Agnieszka Buczyńska
Magdalena Chełstowska
Ewa Kamińska
Marcin Męczykowski
Magdalena Skiba
Marianna Sitek-Wróblewska
Grzegorz Szczuka*

FAKTY I LICZBY

412

projektów złożono do Budżetu Obywatelskiego w 2017 r.

Źródło: Biuro Prezidenta ds. Komunikacji i Marki Miasta

254

oddolne inicjatywy gdańszczyzan wsparto w ramach funduszy senioralnego, młodzieżowego i kulturalnego w 2017 r.

Źródło: Regionalne Centrum Wolontariatu w Gdańsku

14,5 tys.

osób korzystało z pomocy i wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w 2017 r.

Źródło: Regionalne Centrum Wolontariatu w Gdańsku

465 tys

beneficjentów działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe w ramach współpracy z Miastem Gdańsk odnotowano w 2017 r.

Źródło: Sprawozdanie ze współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi w 2017 r.

2

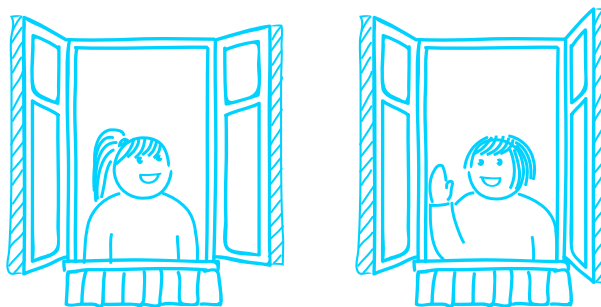
Panele Obywatelskie przeprowadzono w 2017 r. Jak poprawić jakość powietrza? oraz Jak wspierać aktywność obywatelską w Gdańsku?

Źródło: Biuro Prezidenta ds. Komunikacji i Marki Miasta

15tys

osób wzięło udział w Gdańskich Dniach Sąsiadów w 2017 r.

Źródło: Instytut Kultury Miejskiej

11,4%

wyniosła frekwencja w głosowaniu na Budżet Obywatelski w 2017 r., była o 1,4 p.p. wyższa niż w 2016 r.

Źródło: Biuro Prezydenta ds. Komunikacji i Marki Miasta

4 tys.

osób podjęło w 2017 r. wolontariat za pośrednictwem Regionalnego Centrum Wolontariatu w Gdańsku.

Źródło: Regionalne Centrum Wolontariatu w Gdańsku

314

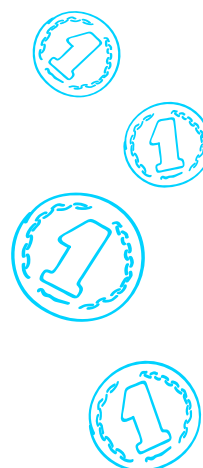
wychowanków pieczy zastępczej realizowało indywidualny program usamodzielniania w 2017 r.

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2017 r., Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

47,9 mln zł

Miasto Gdańsk przekazało w 2017 r. organizacjom pozarządowym na realizację zadań w ramach otwartych konkursów ofert, tj. o 17,2% więcej niż w 2016 r.

Źródło: Sprawozdanie ze współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi w 2017 r.

KLUCZOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA ZREALIZOWANE W 2017 ROKU

1. Równe traktowanie w Gdańsku

Władze Gdańska chcą równego traktowania i równych szans dla wszystkich mieszkańców. W 2017 r. intensywnie działała **Rada ds. Równego Traktowania**, wspierająca doradczo miasto Gdańsk w zakresie miejskiej polityki równości. Zaowocowało to we wrześniu 2017 r. rozpoczęciem prac nad **Modelem na Rzecz Równego Traktowania**. Jest to polityka miejska zawierająca kierunki zmian i działania, które miasto podejmie aby budować bardziej przyjazny i bezpieczny Gdańsk dla wszystkich, bez względu na różnice płci, wieku, orientacji seksualnej, wyznania, pochodzenia etnicznego czy stopnia sprawności.

Chodzi o takie planowanie miasta i jego usług, by wszyscy czuli się szanowani i sprawiedliwie traktowani i mogli korzystać z gdańskiego systemu edukacji, rynku pracy czy oferty kulturalnej bez większych przeszkód. A gdy ma miejsce dyskryminacja lub przemoc, procedury Modelu ułatwią szybką i sprawną reakcję miasta i udzielenie koniecznego wsparcia.

Urząd Miejski w Gdańsku we wrześniu 2017 r. podpisał **Kartę Różnorodności**. Karta to międzynarodowa inicjatywa mająca na celu promowanie różnorodności i równych szans w zatrudnieniu. Karta jest zobowiązaniem, podpisywanym przez organizacje, które decydują się na wprowadzenie zakazu dyskryminacji w miejscu pracy i działania na rzecz tworzenia i promocji różnorodności oraz wyraża gotowość instytucji do zaangażowania wszystkich osób zatrudnionych oraz partnerów i społecznych w te działania. W Urzędzie powstał zespół wdrożeniowy Karty i rozpoczęto działania wewnętrzne. W grudniu 2017 r. Kartę Różnorodności podpisał także Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku.

W grudniu 2017 r. po raz pierwszy miasto przyznało także Gdańską Nagrodę Równości. Wyróżnienie, którego ideą jest i będzie uhonorowanie osób, w szczególny sposób działających na rzecz praw człowieka w Gdańsku. W kategorii „Wizjoner, Wizjonerka” nagrodę otrzymała Agnieszka Kasprzyk-Mączyńska - założycielka firm JobHunter oraz business coach. Nagrodę w kategorii „Praktyk, Praktyczka”, otrzymał Piotr Bogdanowicz - dyrektor Szkół Programów Indywidualnych, malarz, nauczyciel plastyki i historii sztuki.

W grudniu 2017 r. po raz pierwszy miasto przyznało także Gdańską Nagrodę Równości. Wyróżnienie, którego ideą jest i będzie uhonorowanie osób, w szczególny sposób działających na rzecz praw człowieka w Gdańsku. W kategorii „Wizjoner, Wizjonerka” nagrodę otrzymała Agnieszka Kasprzyk-Mączyńska - założycielka firm JobHunter oraz business coach. Nagrodę w kategorii „Praktyk, Praktyczka”, otrzymał Piotr Bogdanowicz - dyrektor Szkół Programów Indywidualnych, malarz, nauczyciel plastyki i historii sztuki.

ryc. 1. Gdańsk, Europejskie Centrum Solidarności. Po raz pierwszy działaczom i działaczkom praw człowieka w Gdańsku przyznano Gdańską Nagrodę Równości; fot. Grzegorz Mehring / gdansk.pl

2. Metropolitalny System Aktywizacji Społeczno-Zawodowej

W dniu 30 marca 2017 r. podpisano umowy o dofinansowaniu projektów realizowanych w ramach **Metropolitalnego Systemu Aktywizacji Społeczno-Zawodowej** - w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Ich koncepcja została wypracowana wspólnie z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz mieszkańców Gdańska. Projekty realizowane są w formule partnerskiej, Gdańsk pełni funkcję lidera, a dziewięć organizacji pozarządowych obejmuje uczestników kompleksowym wsparciem.

System Aktywizacji Społeczno-Zawodowej w Gdańsku to dwa przenikające się i wzajemnie komplementarne komponenty aktywnej integracji i usług społecznych, które wpływają na poprawę jakości życia mieszkańców Gdańska. System Aktywizacji Społeczno-Zawodowej w Gdańsku – **komponent aktywnej integracji** ma na celu kompleksowe wsparcie uczestników w wejściu lub powrocie na ścieżkę aktywności zawodowej. Do 2022 r. blisko 900 osób będzie miało możliwość skorzystania z kompleksowej pomocy w podjęciu zatrudnienia. Na ten cel zostanie przeznaczone blisko 13,5 miliona zł, z czego 11,5 stanowi dofinansowanie pozyskane z funduszy Unii Europejskiej.

System Aktywizacji Społeczno-Zawodowej w Gdańsku – **komponent usług społecznych** to projekt dzięki któremu utworzono lub wsparto istniejące już **Centra Aktywności Społecznej** oraz systematycznie zwiększa się dostęp do szerokiego wachlarza usług społecznych. Centra usytuowane są w pięciu dzielnicach Gdańska: Orunia, Nowy Port, Stogi, Dolne Miasto oraz Biskupia Górka, jednak każdy mieszkaniec Gdańska może skorzystać z nieodpłatnego wsparcia. Na realizację przedsięwzięcia zostanie przeznaczona przeszło 6,2 miliona zł, z czego 5,3 mln zł stanowi dofinansowanie pozyskane z funduszy Unii Europejskiej. Do 2022 r. blisko 400 osób zostanie objętych usługami społecznymi. Komponenty zgodnie z założeniami mogą się przenikać, co wpływa na możliwość zaoferowania mieszkańcom kompleksowego wsparcia w podjęciu zatrudnienia lub polepszeniu sytuacji społecznej zarówno uczestników projektu, jak również ich bliskich. Planowana koncepcja zakłada maksymalizację rezultatów uzyskanych na skutek realizacji działań uzupełniających się wzajemnie.

ryc. 2. Inauguracja projektu „System Aktywizacji Społeczno-Zawodowej w Gdańsku”; fot. zasoby Wydziału Rozwoju Społecznego

3. Dom ekologiczny mieszkań ze wsparciem

Projekt „Dom ekologiczny z mieszkaniami ze wsparciem przy ul. Dolne Młyny” zrealizowany został w ramach **Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego dla osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym na lata 2016 – 2023**.

Dom ekologiczny dla osób zagrożonych wykluczeniem przy ul. Dolne Młyny to czteropiętrowy budynek wielorodzinny. Zbudowany został w technologii szkieletowej drewnianej. Inwestycja objęła także infrastrukturę towarzyszącą i małą architekturę. Znajduje się w nim 26 lokali mieszkalnych. Koszt inwestycji wyniósł 7 mln zł. Uczestnikami projektu są mieszkańcy Gdańska kwalifikujący się do otrzymania mieszkania z zasobów miasta Gdańska, biorący udział w różnych programach społecznych prowadzonych przez organizacje pozarządowe i Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku. To zróżnicowane środowisko. Są osoby z niepełnosprawnościami, kobiety z dziećmi (doświadczające przemocy, samotne matki), osoby starsze wymagające opieki, osoby młode usamodzielniające się i wychodzące z pieczy zastępczej (rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze), osoby samotne. Łącznie Dom został zamieszkały przez 26 środowisk (osób samotnych /rodzin), łącznie 36 osób, w tym 19 dzieci. Mieszkania wynajmowane są uczestnikom na dwa lata z możliwością przedłużania o kolejne dwa lata aż do uzyskania umowy bezterminowej. Wsparcia na miejscu udziela Fundacja Społecznie Bezpieczni prowadząca świetlicę w budynku, zatrudniająca asystentów wspierających indywidualnie uczestników oraz animatorów życia sąsiedzkiego.

ryc. 3. Dom ekologiczny z mieszkaniami ze wsparciem przy ul. Dolne Młyny; fot. Dominik Paszliński / gdansk.pl

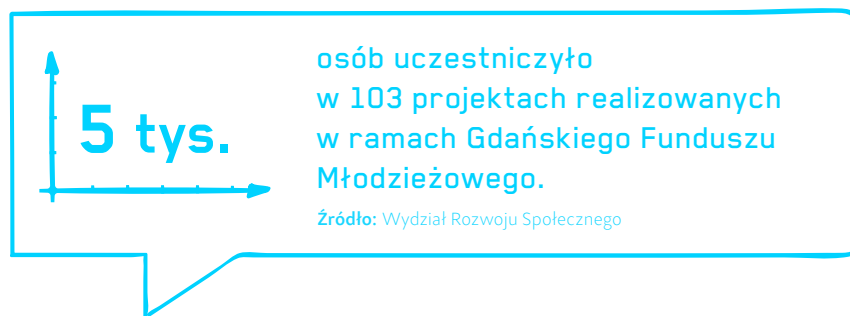
DZIAŁANIA PODJĘTE W 2017 ROKU W RAMACH REALIZACJI CELÓW OPERACYJNYCH

Cel operacyjny III.1. Zwiększenie potencjału rozwojowego społeczności lokalnych, rodzin i osób.

Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Edukacja

- Kolejny już rok uczniowie gdańskich szkół mogą korzystać z bogatej oferty zajęć, które w ramach **Akcji Zima i Akcji Lato** organizowane są w okresie ferii i wakacji. Różnorodne zajęcia pozwalają nie tylko bezpiecznie spędzić czas w gronie rówieśników, dać możliwość zaplanowania urlopu rodzicom, ale też pozwalają rozwijać hobby i zainteresowania najmłodszych gdańszczan. Większa niż w ubiegły roku oferta powstała w oparciu o zdiagnozowane potrzeby rodziców i dzieci z równomiernym rozłożeniem propozycji we wszystkich dzielnicach miasta. Oferta obejmowała zajęcia sportowe, kulturalne, naukowe oraz kreatywne. Partnerami akcji były: Gdański Ośrodek Sportu, Gdański Archipelag Kultury, Centrum Hewelianum, Europejskie Centrum Solidarności oraz placówki oświatowe i wychowawcze. **W Akcji Lato 2017** uczestniczyły 32 szkoły i placówki oświatowe organizujące zajęcia w formie półkolonii, z co najmniej 8-godzinną opieką nad dziećmi; były to m.in. zajęcia sportowe, plastyczne, teatralne i naukowe. W sumie w szkołach i placówkach oświatowych zaplanowano 18 871 godzin zajęć (o 3000 więcej niż w roku ubiegłym). Ofertę przygotowały także Gdański Ośrodek Sportu, Gdański Ośrodek Kultury Fizycznej, szereg instytucji kultury, sztuki i nauki, w tym m.in. Centrum Sztuki Współczesnej „Łaźnia”, Muzeum Narodowe w Gdańsku, Gdańska Galeria Miejska, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna, a w ramach konkursów grantowych zajęcia i półkolonie przygotowały także organizacje pozarządowe, w tym ZHP.
- Zwiększeniu potencjału rozwojowego społeczności lokalnych służą fundusze na realizację oddolnych inicjatyw mieszkańców tj.: **Gdański Fundusz Senioralny, Fundusz Inicjatyw Wolontariackich oraz Gdański Fundusz Młodzieżowy**. Mieszkańcy mogą uzyskać dofinansowanie swoich projektów oraz pomysłów w postaci 500 zł. Dofinansowanie uzyskują projekty na rzecz mieszkańców, lokalnej społeczności czy grupy rówieśniczej. Taka forma aktywności społecznej pozwala realizować im pasje, hobby, zainteresowania, wzmacnia kapitał społeczny, jest sposobem na kreatywne spędzenie wolnego czasu, szczególnie w przypadku młodzieży pozwala rozwinąć kompetencje społeczne i organizacyjne. W ramach Gdańskiego Funduszu Młodzieżowego zrealizowano w 2017 r. 103 projekty, których łącznie beneficjentami było ponad 5000 osób. Zorganizowano 10 warsztatów z pisania i metodyki projektów oraz zorganizowano 7 spotkań informacyjnych. W 2017 r. zrealizowano 2 edycje Gdańskiego Funduszu Senioralnego.

Seniorzy przeprowadzili łącznie 65 inicjatyw wolontariackich o różnorodnej tematyce. Pojawiła się spora liczba inicjatyw integracyjnych, sportowych i hobbystycznych. W ramach Gdańskiego Funduszu Inicjatyw Wolontariackich dofinansowano 10 projektów wolontariackich, w ramach których odbyło się 35 wydarzeń w Gdańsku. W ich realizację zaangażowanych było bezpośrednio 50 wolontariuszy. W czasie trwania konkursu oraz podczas realizacji inicjatyw zainteresowani i realizatorzy inicjatyw korzystali z doradztwa i wsparcia asystenta inicjatyw wolontariackich.

- ➔ Podsumowując działania podjęte i zrealizowane w ramach obszaru Integracja Społeczna i Aktywność Obywatelska należy zwrócić uwagę na programy, projekty i **działania na rzecz osób starszych w Gdańsku**. W 2017 r. seniorzy mogli skorzystać z bogatej oferty propozycji, które na stałe zagościły w kalendarzu gdańskich wydarzeń, należą do nich m.in. **Koncert z okazji Dnia Babci i Dziadka, Piknik Seniora** organizowany z okazji Światowego Dnia Praw Osób Starszych, **Konkurs Aktywni Seniorzy, Miejski Bal Seniora** oraz październikowy cykl wydarzeń w ramach **Gdańskich Dni Seniora**. Działania skierowane do seniorów to również kontynuacja takich projektów jak: Trzeci wiek w zdrowiu, Koszyk Edukacyjny Zdrowie Seniora, czy w końcu opisany wcześniej projekt mający na celu angażowanie potencjału osób starszych czyli Gdański Fundusz Senioralny. W imię budowania dobrych relacji i skutecznej komunikacji ze środowiskami senioralnymi zorganizowane zostały **cykliczne spotkania z liderami klubów i kół seniora oraz przedstawicielami organizacji działających na ich rzecz**. Odpowiedzią na potrzebę rozwoju osobistego dojrzałych gdańszczan, chętnych do poszerzania wiedzy obywatelskiej, było wsparcie organizacji pierwszej w Polsce, pilotażowej **Olimpiady Wiedzy Obywatelskiej „Senior Obywatel”** we współpracy z Delegaturą Pomorską Obywatelskiego Parlamentu Seniorów. Jednym z najważniejszych przedsięwzięć z zakresu wsparcia i pomocy, było zorganizowanie i przeprowadzenie, pilotażowego projektu teleopieki domowej w oparciu o potencjał projektu pn. Inkubator Sąsiedzkiej Pomocy na Dolnym Mieście. W ramach działań informacyjno-komunikacyjnych oraz mając na celu ułatwienie aktywności osób starszych i zachęcanie do udziału w życiu społecznym, wydano informator pn. **„Gdańsk dla Seniorów”** będący kompendium zagadnień z zakresu działań i propozycji z obszarów tj. aktywność obywatelska, edukacja, zdrowie i profilaktyka, pomoc i wsparcie dla seniorów, jak również zawierający informacje nt. zniżek, przydatnych kontaktów i faktów związanych z sytuacją osób starszych w Gdańsku. Sprawami seniorów w Gdańsku zajmuje się Pełnomocnik Prezydenta Miasta Gdańska ds. Seniorów Pani Gabriela Dudziak.

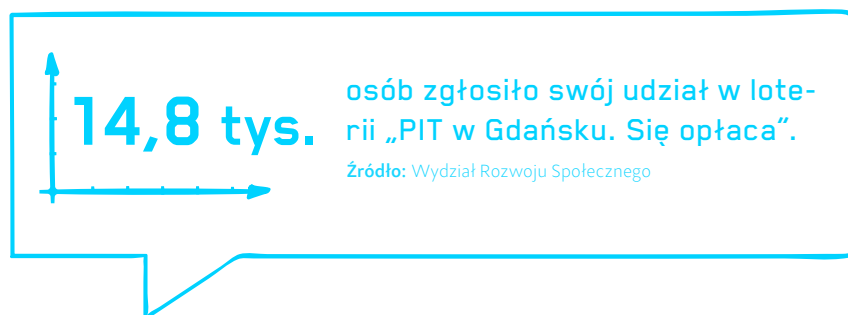
ryc. 4. XII Miejski Bal Seniora; fot. Dominik Paszliński / gdansk.pl

Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Mobilność
i Transport

- Rodziny w Gdańsku mogą korzystać z udogodnień, jakie przysługują po **przyznaniu Karty Dużej Rodziny** (karta Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej – projekt ogólnopolski) oraz **Karty Dużej Gdańskiej Rodziny** w ramach programu Duża Gdańska Rodzina. Karty te upoważniają do m.in.: ulgowych lub darmowych przejazdów środkami publicznego lub miejskiego transportu zbiorowego oraz korzystania z ulg i zwolnień u partnerów publicznych i prywatnych. W 2017 r. wydano 3 265 kart gdańskich oraz 3 285 kart ogólnopolskich. W 2017 r. rozpoczęto także projekt Gdańskiej **Karty Mieszkańca**, która oferuje osobom zameldowanym w Gdańsku lub płacącym w mieście podatki możliwość korzystania z bogatej oferty usług świadczonych przez miejskie instytucje na specjalnych warunkach, między innymi są to bezpłatne wejścia do muzeów, na obiekty i imprezy sportowe, z których każdy posiadacz karty może skorzystać raz w roku. Zniżki i specjalne oferty obejmują również usługi świadczone przez partnerów miasta.
- „**PIT w Gdańsku. Się opłaca**” - akcja zachęcająca mieszkańców do rozliczania podatku dochodowego w Gdańsku. Pierwsza edycja akcji odbywała się od stycznia do kwietnia 2017 r. Płacąc podatki w miejscu zamieszkania mieszkańcy przyczyniają się do wzrostu budżetu miasta, co w konsekwencji umożliwia miastu szersze podejmowanie działań rozwojowych na rzecz gdańszczan. Dodatkowym aspektem kampanii było wzmocnienie identyfikacji osób rozliczających PIT w Gdańsku z miejscem gdzie faktycznie mieszkają lub pracują. 14 801 osób zgłosiło swój udział w akcji potwierdzając rozliczenie podatków na terenie Gdańska.

- Rodziny w Gdańsku mogą korzystać z udogodnień, jakie przysługują po **przyznaniu Karty Dużej Rodziny** (karta Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej – projekt ogólnopolski) oraz **Karty Dużej Gdańskiej Rodziny** w ramach programu Duża Gdańska Rodzina. Karty te upoważniają do m.in.: ulgowych lub darmowych przejazdów środkami publicznego lub miejskiego transportu zbiorowego oraz korzystania z ulg i zwolnień u partnerów publicznych i prywatnych. W 2017 r. wydano 3 265 kart gdańskich oraz 3 285 kart ogólnopolskich. W 2017 r. rozpoczęto także projekt Gdańskiej **Karty Mieszkańca**, która oferuje osobom zameldowanym w Gdańsku lub płaćącym w mieście podatki możliwość korzystania z bogatej oferty usług świadczonych przez miejskie instytucje na specjalnych warunkach, między innymi są to bezpłatne wejścia do muzeów, na obiekty i imprezy sportowe, z których każdy posiadacz karty może skorzystać raz w roku. Zniżki i specjalne oferty obejmują również usługi świadczone przez partnerów miasta.
- Od stycznia do kwietnia 2017 r. odbyła się pierwsza edycja akcji „PIT w Gdańsku. Się opłaca” zachęcającej mieszkańców do rozliczania podatku dochodowego w Gdańsku. Płacąc podatki w miejscu zamieszkania, mieszkańcy przyczyniają się do wzrostu budżetu Miasta, co w konsekwencji umożliwia mu szersze podejmowanie działań rozwojowych na rzecz gdańszczan. Dodatkowym aspektem kampanii było wzmocnienie identyfikacji osób rozliczających PIT w Gdańsku z miejscem, gdzie faktycznie mieszkają lub pracują. Swoją udział w akcji zgłosiło 14 801 osób, które potwierdziły rozliczenie podatków na terenie Gdańska.

- Miasto Gdańsk, jako miasto wolności i solidarności, równości i otwartości, opracowało i wdraża politykę zarządzania migracjami na poziomie lokalnym – **Model Integracji Imigrantów**. Obejmuje on 11 obszarów życia społecznego: sport, kulturę, społeczności lokalne, zdrowie, mieszkalnictwo, bezpieczeństwo, komunikację społeczną, edukację szkolną, edukację wyższą, pomoc społeczną i pracę. Nad Modelem Integracji Imigrantów pracowało przez rok ponad 150 osób reprezentujących przeszło 80 różnych instytucji i organizacji. Został on zainicjowany oddolnie, a obecnie jest współzarządzany przez środowisko organizacji pozarządowych, w tym przede wszystkim przez Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek. Dokument został przyjęty uchwałą Rady Miasta Gdańska z dnia 30 czerwca 2016 r. W 2017 r. w ramach modelu **rozszerzono działalność miejskiego Centrum Informacji i Wsparcia Imigrantów** świadczącego usługi informacyjne, organizującego kursy języka polskiego, pomoc prawną, doradztwo zawodowe i pomoc uchodźcom. W 2017 r. łącznie z usług Centrum skorzystało ok. 1,5 tys. cudzoziemców.

Przy Prezydencie funkcjonuje także pełniąca funkcję doradczą **Rada Imigrantów i Imigrantek**, której członkowie prowadzą comiesięczne otwarte dyżury, wykłady i spotkania dla uczniów, studentów, rad rodziców, a także instytucji i organizacji kultury. W 2017 r. Rada współtworzyła z Europejskim Centrum Solidarności Dzień Solidarności z uchodźcami (15 X). Członkowie Rady spotykają się z osobami decyzyjnymi w sprawie polepszenia sytuacji imigrantów w Trójmieście i na Pomorzu (z samorządowcami, wojewodą, konsulem Ukrainy), przygotowują pisemnie opinie i stanowiska Rady, występują w mediach. Od momentu jej powstania do końca 2017 r. odbyło się 11 posiedzeń Rady i kilkanaście godzin otwartych dyżurów radnych. W grudniu 2017 r. członkowie Rady Imigrantów i Imigrantek po raz pierwszy w historii zabrali głos na Sesji Rady Miasta z okazji Międzynarodowego Dnia Migrantów.

Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Innowacyjność
i Przedsiębior-
czość

W Gdańskim Urzędzie Pracy (GUP) rozszerzony został **Dział ds. Zatrudniania Cudzoziemców**, w Urzędzie Miasta zatrudniono inspektorów ds. migracji. Kontynuowano także szkolenia w zakresie kompetencji międzykulturowych kadr miejskich instytucji i organizacji. Prowadzone są także działania edukacyjne i kampanie społeczne promujące solidarność społeczną i otwartość na inne kultury.

1,5 tys.

osób skorzystało w 2017 r.
z usług Centrum Informacji
i Wsparcia Imigrantów.

Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego

ryc. 5. Lekcja Polskiego dla Obcokrajowców; fot. Grzegorz Mehring / gdansk.pl

W zakresie polityki informacyjnej Miasta UMG prowadził w 2017 r. serwis poświęcony migracjom: <http://www.gdansk.pl/migracje>. Prezentowany jest tam model wraz z bieżącymi informacjami o wdrażaniu polityki integracji cudzoziemców.

W 2017 r. uruchomiono także kampanię społeczną „**Łączy nas Gdańsk**”. Jej zadaniem jest edukacja mieszkańców w zakresie międzykulturowości i różnorodności w myśl hasła: „Różnimy się poglądami, miejscem pochodzenia, językiem, kulturą, orientacją seksualną, kolorem skóry czy religią. Jednocześnie łączy nas miejsce, które wybraliśmy do życia – **ŁĄCZY NAS GDAŃSK**”.

ryc. 6. Inauguracja kampanii Łączy nas Gdańsk; fot. Grzegorz Mehring / gdansk.pl

Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Kultura i Czas
Wolny

Gdańsk przystąpił do **ICORN – Międzynarodowej Sieci Miast Pisarzy Uchodźców**. To elitarny klub, w którym są już m.in. Barcelona, Paryż czy Amsterdam. W 2017 r. rozpoczęto przygotowania do zaproszenia i przyjazdu pisarza zagrożonego prześladowaniami, który trafi na roczne stypendium do Gdańska, by tworzyć tu z dala od prześladowań, zagrożenia więzieniem czy nawet utratą życia. Koordynatorem z ramienia Miasta została Gdańska Galeria Miejska.

W ramach prac nad wdrożeniem Modelu Integracji Imigrantów ECS – odpowiedzialne za obszar „kultura” – proponuje i wdraża w partnerstwie z innymi instytucjami takie zmiany w organizacji **wydarzeń kulturalnych, które będą miały inkluzywny i integracyjny charakter**. Realizowane są również działania podnoszące kompetencje międzykulturowe kadry instytucji kultury oraz spotkania strategiczne. Na program złożyły się m.in.: spotkanie wszystkich grup roboczych wdrażających model, szkolenie z kompetencji międzykulturowych (kontynuacja procesu szkoleniowego rozpoczętego w ubiegłym roku), szkolenie dla kierowników oddziału Gdańskiego Archipelagu Kultury, konsultacje z Radą Migrantów i Migrantek przy Prezydencie Miasta Gdańska, szkolenie dla imigrantów artystów z aplikowania o stypendia oraz granty artystyczne

i kulturalne z budżetu Miasta Gdańska, wizyta studyjna w Lublinie, podczas której gdańskie i lubelskie organizacje/instytucje kultury wspólnie zastanawiały się nad możliwie najefektywniejszymi działaniami integracyjnymi z wykorzystaniem narzędzi, jakie daje działalność kulturalna.

Zorganizowano kolejne **Forum Migracji i Integracji będące platformą wymiany doświadczeń związanych z działaniami integracyjnymi i podnoszeniem kompetencji w tym zakresie**. Podczas II Forum Migracji i Integracji rozmawiano o obecnej sytuacji uchodźców na świecie, w Europie i Polsce; głos zabrano wielu specjalistów, m.in. Katarzyna Oyrzanowska z Przedstawicielstwa Biura Wysokiego Komisarza NZ ds. Uchodźców (UNHCR) w Polsce oraz Majed Tinawi – przedstawiciel Rady Imigrantów i Imigrantek, który zaprezentował sytuację w Syrii i los uchodźców oraz siłę bezpośredniego kontaktu między ludźmi. O integracji systemowej i pomocy akcyjnej dyskutowali także: Zofia Lisiecka z grupy Trójmiasto dla Syrii, Zygmunt Medowski z Towarzystwa Profilaktyki Środowiskowej „Mrowisko” oraz Tomasz Nowicki z Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek. Debatę poprowadził dr Jacek Kołtan, zastępca dyrektora ECS. Tematem przewodnim III edycji Forum była kultura jako narzędzie integracji. Zaproszeni zostali następujący mówcy: Umar Abdul-Nasser – poeta i muzyk z Mosulu, przebywający we Wrocławiu w ramach sieci ICORN; Helge Lunde – prezes sieci ICORN; Piotr Stasiowski – dyrektor Gdańskiej Galerii Miejskiej; Małgorzata Różańska – kierowniczka Biura Literackiego Centrum Konferencyjnego Willa Decjusza w Krakowie; Katarzyna Janusik – kierowniczka Działu Programowego Wrocławskiego Domu Literatury; Anna Meronk – kierowniczka Oddziału CSW Łaźnia 2 w Nowym Porcie oraz Działu Edukacji i Dokumentacji. W wydarzeniu uczestniczyło ok. 180 osób.

Samorządowcy z największych miast Polski (zrzeszonych w Unii Metropolii Polskich) oraz przedstawiciele powiatów i gmin Pomorza podpisali 30 czerwca 2017 r. dwie deklaracje dotyczące migracji i integracji miast. Sygnatariusze spotkali się w Gdańsku podczas **konferencji „Miasta Integrujące. Integracja = Bezpieczeństwo”**, w której brało udział ponad 200 uczestników. W ramach Unii Metropolii Polskich powstał specjalny zespół ds. migracji i integracji, którego pracami przewodniczy Miasto Gdańsk.

W 2017 r. podejmowano szereg działań interwencyjnych wobec cudzoziemców zamieszkujących Gdańsk. Dotyczyły one wsparcia ofiar przemocy i przestępstwa, a także zapewnienia warunków do pozostania w Gdańsku.

- ➔ **Program Profilaktyki Obywatelskiej** to przedsięwzięcie adresowane do osób dorosłych, które przyjechały do Polski i zamieszkały w Gdańsku lub przygotowują się do tego; poznają historię miasta i społeczność lokalną, odkrywają ideę solidarności, docierają do organizacji i instytucji działających w obszarze społecznym, kulturalnym i obywatelskim. Uczestnicy i uczestniczki pochodzili z takich krajów, jak: Ukraina, Białoruś, Rosja, Litwa, Syria, Egipt, Libia, Włochy, Hiszpania, Francja, Węgry, Egipt, Wenezuela i Nigeria. Skorzystali z serii szkoleń: „Witajcie w nowym domu” (nt. procedur i formalności związanych z mieszkaniem w Polsce), „We mnie jest moc!” (nt. procesu migracji – adaptacji i akulturacji), „Miasto od podszewki” (spacer po mieście śladami różnych kultur w Gdańsku), „O komunikowaniu się w innej kulturze” (różnice w komunikacji), i wzięli udział w wizytach studyjnych pod hasłem „Gdańsk praktycznie!”, podczas których odwiedzili gdańskie organizacje pozarządowe, instytucje i poznali ciekawe przykłady aktywności społecznej.

Program odbywa się dwa razy do roku w partnerstwie z Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek. Łącznie w 2017 r. odbyło się 15 spotkań, w których uczestniczyło 258 osób.

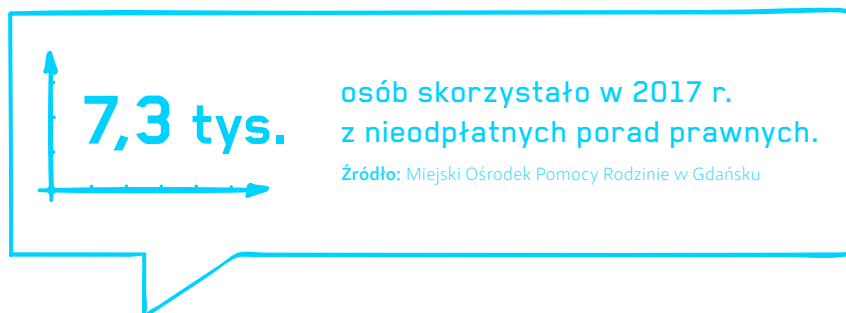
- Gdańszczanki i gdańszczanie spotykali się w **17 domach i klubach sąsiedzkich**, w których odbywają się m.in. zajęcia dla dzieci i seniorów oraz wydarzenia integracyjne i kulturalne. Miasto w ciągu 4 lat podwyższyło dotację na ich prowadzenie o 610 tys. zł. W ofercie domów i klubów sąsiedzkich znajdziemy m.in. zajęcia dla dzieci, rodziców i seniorów. W ich murach odbywają się wydarzenia integracyjne i kulturalne, prowadzona jest również pomoc prawna. Często są miejscem spotkań rad dzielnic, a także ośrodkami, w którym odbywają się konsultacje i spotkania obywatelskie. W domach i klubach sąsiedzkich działają animatorzy lokalnej społeczności oraz wspierający ich wolontariusze i wolontariuszki. Wzmacniają oni lokalne relacje międzyludzkie oraz wpływają na budowanie lokalnej tożsamości. W 2017 r. zwiększono kwoty przeznaczone na prowadzenie domów i klubów sąsiedzkich do kwoty 880 tys. zł, wprowadzono standardy dotyczące ich działalności. W planach jest powstanie kolejnych domów sąsiedzkich w innych dzielnicach, m.in. na Osowej i Starym Chełmie. Stawiamy na rozwój sieci partnerstw lokalnych i koalicji dzielnicowych; naszym poparciem cieszą się m.in. „Pakt dla Nowego Portu”, „Osowski Okrągły Stół”, „SIL Orunia”, „Partnerstwo na rzecz współpracy w zakresie prowadzenia Domu Sąsiedzkiego «Zakopianka»”, „Mały Dom Sąsiedzki Piecki-Migowo”, „Dolne Miasto”, „Partnerstwo Społeczne «Strzyża Center.”

Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Zdrowie Pu-
bliczne i Sport

- Zwiększono dostępność usług z obszaru pomocy społecznej w ramach **Gdańskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego**. MOPR realizuje obecnie 7 zadań w zakresie oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Są to: prowadzenie środowiskowych domów samopomocy (11), prowadzenie klubów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi (6), prowadzenie mieszkań wspomaganych (8) i mieszkań ze wsparciem dla osób z zaburzeniami psychicznymi (4), prowadzenie warsztatów terapii zajęciowej (6), projekt „Osiedle Sitowie”, prowadzenie punktu wsparcia środowiskowego (1,5 tys. porad) oraz realizacja specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W 2017 r. wydano 11,2 mln zł na realizację tych zadań, a z usług skorzystało ok. 2 tys. osób. Rozpoczęto realizację projektu „**Gdański model deinstytucjonalizacji usług na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi**”. Rok 2017 był pierwszym pełnym okresem dla wdrażania Gdańskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (GPOZP) 2016–2023. Łącznie na zadania związane z ochroną zdrowia psychicznego, w tym oparcia społecznego i rozwiązywania problemów uzależnień, w 2017 r. przeznaczono 19,5 mln zł – bez kosztów wsparcia zdrowia psychicznego w systemie edukacji. W sumie z różnych form wsparcia korzystało ponad 20 tys. osób.

- Zapewniono dostęp do **nieodpłatnej pomocy prawnej** osobom w trudnej sytuacji życiowej potrzebującym wsparcia. W 2017 r. funkcjonowało 18 punktów świadczących nieodpłatną pomoc prawną: 9 punktów, w których porad udzielają adwokaci lub radcowie prawni, oraz 9 punktów prowadzonych przez organizacje pozarządowe, w których oprócz adwokatów i radców prawnych porad udzielają doradcy podatkowi oraz absolwenci studiów prawniczych. W 2017 r. udzielono 7325 porad.

- W ramach wdrażania „**Gdańskiego Programu Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych**” w 2017 r. został uruchomiony **Punkt Wsparcia Osób Zadłużonych**, w którym mieszkańcy Gdańska mogli bezpłatnie skorzystać z doradztwa prawnego i finansowego oraz konsultacji edukacyjnych dotyczących zarządzania budżetem. Zorganizowano **Tydzień Bezpieczeństwa Ekonomicznego** (8–12 V) – ogólnomiejską akcję edukacyjną w ramach kampanii informacyjnej „**Bądź rozważny. Nie daj się oszukać**”, podczas której można było m.in. wysłuchać wykładów, skorzystać z bezpłatnych porad dotyczących skutecznych sposobów, jak nie dać się oszukać i jak poradzić sobie z zadłużeniami. Odbył się również **III Dzień bez Długów** (17 XI) pod hasłem „**Weź bilet i skasuj długi**”. W zabytkowym tramwaju udostępnionym przez spółkę Gdańskie Autobusy i Tramwaje (partnera wydarzenia) rozdawano w trakcie jazdy materiały promocyjne w postaci biletów z zaproszeniem do skorzystania z usług Punktu Wsparcia Osób Zadłużonych.

W 2017 r. wydano także pierwszą z całej serii książeczek **Pocieszek – poradnik dłużnika**. Znaleźć w niej można informacje przydatne dla osób, które popadły w spiralę zadłużenia. Korzystna może okazać się również wiedza dotycząca tego, jak uniknąć długów, które w rzeczywistości nie są nasze. W celu usprawnienia przepływu informacji między zaangażowanymi instytucjami, podmiotami i organizacjami pozarządowymi, wymiany doświadczeń, koordynacji działań oraz realizacji wspólnych przedsięwzięć **powołano Platformę Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych** – stałą sieć współpracy między instytucjami, jednostkami, służbami i organizacjami w zakresie edukacji, monitoringu i prewencji nadużyć i przestępstw ekonomicznych, wsparcia osób zadłużonych oraz ofiar przestępstw i nadużyć ekonomicznych.

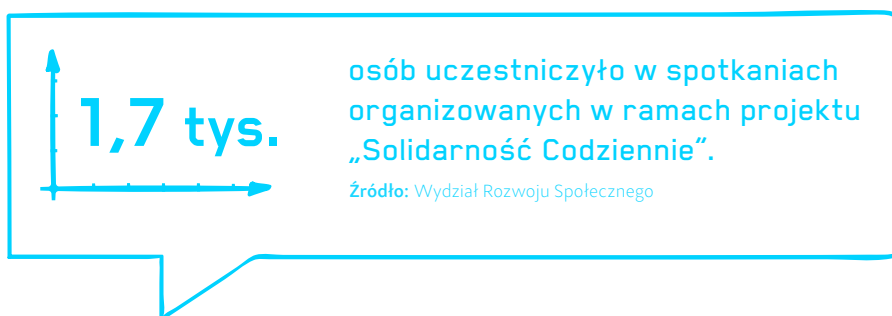
ryc. 7. Okładka publikacji Pocieszek – poradnik dłużnika (materiał promocyjny Wydziału Rozwoju Społecznego)

- Animacja lokalnych społeczności przebiega także w ramach **Gdańskich Dni Sąsiadów**. Celem wydarzenia jest wspieranie aktywności obywatelskiej i lokalnych projektów integrujących społeczności lokalne. W 2017 r. odbyło się 181 spotkań sąsiedzkich, w których wzięło udział ponad 15 tys. gdańszczan i gdańszczanek. Organizowano pikniki, festyny, święta ulic i grille. W 2017 r. wydano Drugą sąsiedzką książkę kucharską z przepisami zgłaszanymi przez mieszkańców i mieszkanki.
- Program „**Zrozumieć Sierpień**” stanowi dla mieszkańców Gdańska i okolic zaproszenie do zmiany ich świata w bardziej wspólnotowy i przyjazny. Uczestnicy odkrywają swoje lokalne społeczności i organizują integrujące wydarzenia. W 2017 r. działali w trzech obszarach: „Historie bliskich nam miejsc – odkrywamy tożsamość ulic i dzielnic”, „Wokół nas – zmieniamy nasze najbliższe otoczenie”, „Solidarność codziennie – razem działamy na rzecz innych”. Grupy zgłoszone do programu są wspierane od pomysłu do jego realizacji szkoleniami, logistyką, promocją i finansowo. Rezultatem procesu było 15 projektów lokalnych realizowanych między czerwcem a sierpniem przez grupy sąsiedzkie, organizacje pozarządowe oraz grupy nieformalne z Gdańska i Straszyna. W programie uczestniczyło 49 liderów (tj. aktywnych uczestników, tworzących program) oraz 2 tys. osób w finałach dzielnicowych.

ryc. 8. Uczestnicy spotkania zorganizowanego w ramach programu „Zrozumieć Sierpień”; fot. Dawid Linkowski, ECS

- Miasto Gdańsk kontynuowało działania jako partner projektu **„CHANGE! – społeczne planowanie usług publicznych”** realizowanego w ramach przedsięwzięcia „URBACT III”. W 2017 r. odbyło się w tym zakresie 7 spotkań Lokalnej Grupy URBACT. Grupa ta miała charakter interdyscyplinarny; w jej skład wchodził przedstawiciele organizacji pozarządowych, domów sąsiedzkich, administracji publicznej i środowiska akademickiego. Ważnym elementem prac grupy było włączenie samych zainteresowanych i osób korzystających z usług na rzecz społeczności lokalnych do prac nad kształtem całościowego systemu wspierania społeczności lokalnych w Gdańsku. Grupa przygotowała rekomendacje do Modelu Wspierania Rozwoju Społeczności Lokalnych. Jednym z deficytów zdiagnozowanych w Gdańsku był brak systemu wsparcia merytorycznego dla osób działających w obszarze społeczności lokalnych (wiedza, kompetencje, wymiana, sieciowanie). W związku z tym grupa opracowała koncepcję systemu szkoleniowego który następnie został przetestowany i poddany ewaluacji. System, pn. „Gdańska

Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Kultura i Czas
Wolny

Szkoła Solidarności Codziennie", jest obecnie wdrażany i rozwijany przez Europejskie Centrum Solidarności. Przestrzeń „**Solidarność Codziennie**” jest skierowana do osób działających na rzecz spraw społecznych, koncentrujących się w swojej aktywności na zaangażowaniu w sprawy własnego otoczenia, społeczności, w której żyją. To narzędzie do: rozwijania organizacji, działań partnerskich, sieciowania, animowania do działania, wspierania w rozwoju – inicjatyw, grup, organizacji pozarządowych, które chcą działać zgodnie z misją solidarności społecznej, wdrażając w codzienne działania etos solidarności. W pierwszym półroczu 2017 r. z organizacjami pozarządowymi mającymi swoje biura w ECS i organizacjami z nim współpracującymi odbyły się spotkania, które miały na celu włączenie organizacji we współtworzenie przestrzeni. Prace koncepcyjne i przygotowawcze obejmowały łącznie 3 spotkania oraz 15 nieformalnych spotkań i rozmów konsultacyjnych.

Otwarcie przestrzeni zagospodarowanej w ramach projektu odbyło się z udziałem zaproszonych gości 26 sierpnia 2017 r. Podczas całodziennego wydarzenia aktywiści i aktywistki z całej Polski dyskutowali o potrzebie podkreślania wartości solidarności w działaniach społecznych, dzielili się doświadczeniami oraz planowali wspólne działania. Z przestrzeni „Solidarność Codziennie” korzystały organizacje pozarządowe, grupy nieformalne i osoby aktywne społecznie, organizując tu swoje działania, odbywając spotkania i pracując. Przestrzeń była wykorzystywana na potrzeby organizacji działań własnych ECS i partnerskich, takich jak: „Program Praktyki Obywatelskiej”, „Europa z widokiem na przyszłość”, „Zrozumieć Sierpień” i „Solidarity Here and Now”. Odbyły się tu także wystawy o tematyce obywatelsko-społecznej („Aktywistki miejskie”, „Line / Linia / Лінія”, „Maraton Pisania Listów”), spotkania z cyklu „Akademia Zaangażowania”, doradztwo eksperckie dla społeczników oraz „Gdańska Szkoła Solidarności Codziennie”. W 2017 r. w 235 spotkaniach uczestniczyło 1749 osób.

ryc. 9. Uczestnicy spotkania zorganizowanego w ramach programu „Solidarność Codziennie”;
fot. Dawid Linkowski, ECS

- Działalność organizacji pozarządowych i społeczników często pozostaje niezauważona, dlatego Gdańsk stara się ją promować i nagradzać **Nagrodą Prezydenta Miasta Gdańska im. Lecha Bądkowskiego**. W 2017 r. uhonorowano nią organizacje oraz osoby fizyczne za osiągnięcia w 2016 r. Laureatem nagrody głównej w kategorii „Organizacja Pozarządowa Roku 2016” została Fundacja Hospicyjna – za bardzo ważną wieloaspektową działalność, dotyczącą nie tylko opieki nad chorymi terminalnie, ale też wspierania rodzin i osób najbliższych chorych, udzielania wsparcia psychologicznego, odrębnego wspierania dzieci tracących rodziców („Słonik Tumbo pomaga”), za niestandardowość działań, zaangażowanie pracowników i wolontariuszy organizacji. Z kolei wyróżnieniem w tej kategorii uhonorowano Stowarzyszenie „Opowiadacze Historii Dolnego Miasta w Gdańsku” (za bardzo ciekawe działania promujące historię dzielnicy) oraz Stowarzyszenie „Nasze Siedlce” (za długoletnie działanie i wiele zrealizowanych projektów, różnorodne dokonania na przestrzeni lat, nie tylko w ostatnim roku, działania w dzielnicy, która nie jest objęta programami 17 rewitalizacyjnymi). W kategorii „Darczyńca Roku 2016” laureatem został Wojciech Majewski (za wsparcie Fundacji Hospicyjnej prowadzącej Hospicjum im. ks. E. Dutkiewicza SAC), a w kategorii „Społecznik Roku 2016” – Iwona Karpińska (za zaangażowanie w życie społeczne dzielnicy Osowa jako pomysłodawczyni, inicjatorka i koordynatorka lokalnej inicjatywy pn. „Osowski Okrągły Stół”). Ponadto wyróżnienie w kategorii „Społecznik Roku 2016 – Młodzieżowy Społecznik Roku” otrzymał Filip Górski (za aktywność społeczną i duże zaangażowanie w wiele wydarzeń, prowadzenie licznych projektów kulturalnych, m.in. filmowych, oraz zarażanie innych swoją pasją).
- Gdańszczanie mogą korzystać z udostępnionej im miejskiej infrastruktury edukacyjnej i społecznej. Jako miejsca aktywności społecznej w 2017 r. funkcjonowały wspomniane wcześniej domy sąsiedzkie; w zakresie infrastruktury sportowej wskazać można prawie 150 boisk przyszkolnych i osiedlowych, siłownię „pod chmurką” oraz inne obiekty przeznaczone do uprawiania sportu.

Cel operacyjny III.2. Zwiększenie roli mieszkańców, organizacji, instytucji i innych podmiotów w kreowaniu polityk miejskich.

Spółeczeństwo obywatelskie – mieszkańców aktywnych, zaangażowanych w sprawy lokalnej społeczności – to wartość, na którą stawia się w Gdańsku. Nie byłoby to możliwe bez tworzenia narzędzi partycypacji mieszkańców w miejskich politykach oraz budowania świadomości i wrażliwości społecznej.

Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Przestrzeń
Publiczna

- Mieszkańcy uczestniczą w **spotkaniach konsultacyjnych oraz partycypacyjnych** związanych z polityką przestrzenną miasta i planowaniem urbanistycznym organizowanych przez miejskie podmioty, w tym w szczególności przez Biuro Rozwoju Gdańska. Odbyły się m.in. konsultacje społeczne Gminnego Programu Rewitalizacji przeprowadzone w dniach od 1 lutego do 2 marca 2017 r. Efektem końcowym konsultacji było zaplanowanie działań rewitalizacyjnych spójnych ze zgłoszonymi potrzebami mieszkańców obszarów poddanych rewitalizacji, tj. Biskupiej Górki, Nowego Portu, Oruni, Dolnego Miasta. Gdańszczanie zgłosili 278 uwag. Inne procesy partycypacyjne dotyczyły m.in. spraw Śródmieścia, budowy Kunsztu Wodnego, Gdańskiego Standardu Ulicy Miejskiej.

szerzej tematykę tę opisano w Programie Operacyjnym Przestrzeń Publiczna w części dotyczącej celu operacyjnego IX.3 (Szersze uczestnictwo w planowaniu działań w przestrzeni publicznej).

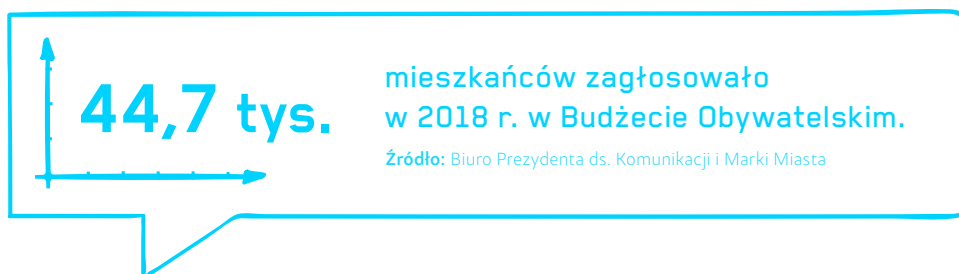
ryc. 10. Warsztaty dotyczące koncepcji zagospodarowania placu nadwodnego w Nowym Porcie;
fot. Jerzy Pinkas / gdansk.pl

- ➔ Jedną z nowych form partycypacji społecznej wprowadzonych w Gdańsku jest **Panel Obywatelski**, podczas którego reprezentatywna grupa mieszkańców miasta, po wysłuchaniu ekspertów i przedstawicieli wszystkich zainteresowanych stron, podejmuje decyzje w różnych istotnych dla nich sprawach. Co ważne, decyzje są wiążące dla władz miasta, jeśli daną rekomendację poprze ponad 80% panelistów. Gdańsk jako pierwsze miasto w Polsce skorzystał z takiego modelu partycypacji społecznej (podobne panele organizowane są od lat w Stanach Zjednoczonych czy Australii). Wiosną 2017 r. mieszkańcy mogli współdecydować o polityce miejskiej dotyczącej poprawy jakości powietrza w Gdańsku (przyjęto 9 rekomendacji). Szczególnie ważny był panel zorganizowany jesienią 2017 r., który dotyczył wspierania aktywności obywatelskiej i równości przez wypracowanie narzędzi i usług wspierających uczestnictwo mieszkańców w zarządzaniu miastem. Wypracowano wówczas 39 rekomendacji. We wrześniu i październiku 2017 r. przeprowadzono trzeci panel obywatelski, którego głównym zagadnieniem było uzyskanie odpowiedzi na pytanie: „Jak wspierać aktywność obywatelską w Gdańsku?”.
- ➔ Uczestnictwo mieszkańców w procesach partycypacyjnych ułatwiono poprzez rozwijanie **strony internetowej „Dialog Obywatelski”** uruchomionej w 2016 r. Znaleźć na niej można najważniejsze informacje dotyczące spraw obywatelskich i prowadzonych w mieście procesów partycypacyjnych.

ryc. 11. Uczestnicy III Panelu Obywatelskiego w Gdańsku; fot. Dominik Paszliński / gdansk.pl

- Zrealizowano kolejną edycję **Budżetu Obywatelskiego** stanowiącego narzędzie partycypacji mieszkańców w zarządzaniu miastem. W 2017 r. zwiększono pulę środków do 14 mln zł. Zgłoszono rekordową liczbę projektów – 412, z czego aż 106 zostało wybranych do realizacji. W głosowaniu wzięło udział blisko 45 tys. mieszkańców, co stanowiło frekwencję ok. 11%.

- We wrześniu 2017 r. rozpoczęły się prace nad budowaniem **Modelu Równego Traktowania**. Obejmuje on, jako jeden z obszarów przesłankowych, niepełnosprawność. Prace toczyły się z bardzo aktywnym udziałem środowiska osób z niepełnosprawnością i NGO prowadzących działalność w tym obszarze. Powstała lista ok. 60 rekomendacji, które zostały poddane szerokim, otwartym konsultacjom poprzedzającym procedowanie i konsultacje całego modelu. Gdańska Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych – ciało konsultujące i opiniujące programy, proponowane rozwiązania, zmiany prawne oraz działania na rzecz osób z niepełnosprawnością w mieście i kraju – po konsultacjach ze środowiskiem przekazała stanowiska i opinie do zmian prawnych i projektów rozwiązań wynikających z ustawy i programu „Za życiem” (zmian prawnych w obszarze edukacji, pomocy społecznej, rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnienia osób niepełnosprawnych). Rada wraz z przedstawicielami środowiska uczestniczyła w organizowanych przez administrację rządową konsultacjach regionalnych i ogólnopolskich.

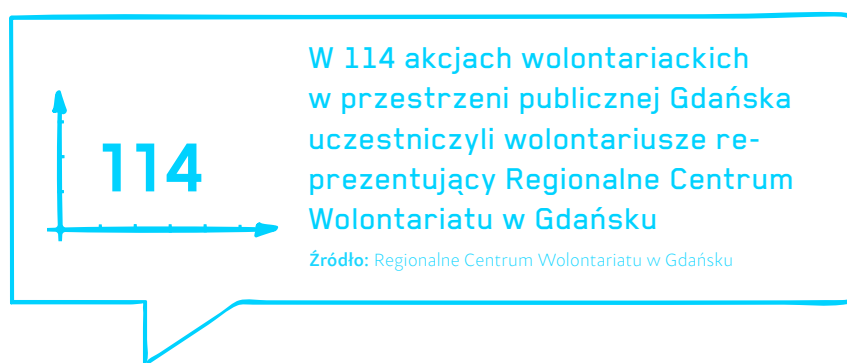
- **Zwiększenie udziału rad dzielnic w kreowaniu kierunków lokalnego rozwoju** realizowano m.in. przez comiesięczne spotkania w ramach Kolegium Przewodniczących Zarządów Dzielnic. Na spotkaniach w 2017 r. omawiano bieżące sprawy związane z działaniami Miasta. Przedstawiciele rad dzielnicowych uczestniczyli w pracach Zespołu Konsultacyjnego ds. Budżetu Obywatelskiego. Efektem 44,7 tys. mieszkańców zagłosowało w 2018 r. w Budżecie Obywatelskim. Źródło: Biuro Prezydenta ds. Komunikacji i Marki Miasta 20 kooperacji było zaangażowanie rad dzielnic w działania promocyjne Budżetu Obywatelskiego oraz utworzenie punktów konsultacyjnych w siedzibach rad. Zwiększono ich kompetencje dzięki wprowadzeniu konieczności opiniowania przez rady dzielnic wniosków zgłaszanych do Budżetu Obywatelskiego; powołano Miejski Zespół ds. Współpracy z Radami Dzielnic, który rozwiązuje problemy i omawia tematy zgłaszane przez przedstawicieli rad (dotychczas odbyło się 5 posiedzeń Zespołu). Koordynację współpracy z radami dzielnic prowadziła pełnomocnik Prezydenta Miasta Gdańska ds. rad dzielnic – Aleksandra Stefańska.
- Przedstawiciele instytucji i organizacji pozarządowych uczestniczą w zarządzaniu miastem także przez udział w **radach, grupach roboczych, zespołach doradczych Prezydenta Miasta Gdańska** oraz komisjach powoływanych przez władze lokalne, m.in. w Gdańskiej Radzie Działalności Pożytku Publicznego, Gdańskiej Radzie Oświatowej, Gdańskiej Radzie ds. Równego Traktowania, Gdańskiej Radzie Sportu, Gdańskiej Radzie Zdrowia Publicznego oraz Gdańskiej Radzie Imigrantów i Imigrantek. Zawiązywane są także **partnerstwa służące wypracowaniu i wdrażaniu strategii, programów, projektów i rozwiązań**, co gwarantuje wymianę informacji i doświadczeń między różnymi uczestnikami miejskiego życia i przyczynia się do podejmowania działań odpowiadających potrzebom mieszkańców. Jako przykłady takich partnerstw można wskazać zespół opracowujący i wdrażający Program Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych.

Cel operacyjny III.3. Zwiększenie roli wolontariatu jako aktywności społecznej.

- Wolontariat to ważny wymiar społecznej działalności. Nie tylko pozwala rozwiązywać problemy, ale także służy rozwojowi solidarności międzyludzkiej oraz aktywizuje. Dodatkowo dla wielu osób jest ścieżką samorealizacji i rozwoju osobistego. Podmiotem, którego głównymi celami są rozwój i promocja wolontariatu w mieście, jest **Regionalne Centrum Wolontariatu w Gdańsku (RCWG)**. W ramach swoich działań prowadzi ono **Biuro Pośrednictwa Wolontariatu**, które to jest dostępne dla wszystkich mieszkańców Gdańska. Działalność Biura zakłada współpracę z wolontariuszami, instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi z Gdańska, w której RCWG będzie odgrywać rolę pośrednika między organizacjami pozarządowymi i instytucjami chcącymi angażować wolontariuszy a wolontariuszami. Biuro Pośrednictwa Wolontariatu realizuje trzy rodzaje ofert: systematyczne, akcyjne oraz tzw. e-wolontariat. Oferty rozpowszechniane są za pomocą różnych kanałów informacyjnych, ale przede wszystkim za pośrednictwem bazy ofert wolontariackich na własnym portalu internetowym. Prowadzone są szkolenia o tematyce wolontariatu (w tym zarządzania wolontariatem) oraz punkt doradztwa dla organizacji/instytucji. Biuro ma również za zadanie promować idee wolontariatu jako narzędzia aktywizacji społecznej i zawodowej.

W 2017 r. dofinansowano 11 projektów kwotą 70 tys. zł na promocję i rozwój wolontariatu w organizacjach pozarządowych. Głównie projekty dotyczyły specjalistycznych **szkoleń dla wolontariuszy** oraz zorganizowania wydarzeń integrujących wolontariuszy pracujących w poszczególnych organizacjach.

- **Partnerstwo na rzecz Rozwoju Wolontariatu** stanowi platformę współpracy środowisk zajmujących się wolontariatem i umożliwia wspólne podejmowanie decyzji dotyczących planowanych kierunków i rozwoju wolontariatu w Gdańsku. Głównym efektem prac Partnerstwa w 2017 r. było opracowanie koncepcji i zrealizowanie Gdańskiego Tygodnia Wolontariatu 2017 oraz stworzenie filmu informacyjnego i promocyjnego o wolontariacie w Gdańsku.

- W 2017 r. zorganizowano 2. edycję **Gdańskiego Tygodnia Wolontariatu**, w ramach którego odbyły się następujące wydarzenia: Fundusz Inicjatyw Wolontariackich, „Śniadanie Gdańskich Wolontariuszy”, konferencja „Wolontariat pracowniczy – spojrzenie z różnych perspektyw”, parada gdańskich wolontariuszy, konferencja „Szkolna Sfera Wolontariatu”, Mobilne Centrum Wolontariatu Seniorów, konferencja „Wolontariat jako narzędzie integracji dla nowych mieszkańców Gdańska”, spotkanie sieciujące centrów wolontariatu „Ogólnopolska Perspektywa Wolontariatu”, konkurs i gala „Aktywni w Mieście”, impreza integracyjna gdańskich wolontariuszy, szkolenia dla wolontariuszy oraz konkurs „Ja w Wolontariacie”. W ramach programu Wolontariatu Miasta Gdańska w 2017 r. wolontariusze działali podczas **114 akcji** w przestrzeni publicznej i w wydarzeniach niekomercyjnych na terenie miasta Gdańska.

ryc. 12. Śniadanie wolontariuszy. Początek tygodnia wolontariatu w ECS; fot. Dominik Paszliński / gdansk.pl

- ➔ W 2017 r. powstało **5 lokalnych centrów wolontariatu**: na Stogach, w Nowym Porcie, na Oruni Dolnej, Biskupiej Górze i Dolnym Mieście – w ramach projektu „Zintegrowane Instytucje Terytorialne” (ZIT). Są to miejsca pośrednictwa wolontariatu na poziomie lokalnych społeczności, nastawione na animację społeczności i tworzenie środowiska do rozwoju wolontariatu lokalnego. Zintegrowane z miejskim systemem pośrednictwa wolontariatu, dają możliwość szerszego rozwoju jego idei na poziomie zarówno lokalnym, jak i ogólnomiejskim.
- ➔ W Gdańsku jest także aktywnie promowany wolontariat pracowniczy polegający na współpracy pracodawców z pracownikami w ramach działań wolontariackich. Rozwija się bardzo prężnie **Program Wolontariatu Pracowniczego w Urzędzie Miejskim w Gdańsku**, który może być wzorem dla innych samorządów w Polsce. W ramach programu zrealizowano m.in. liczne zbiórki (np. pluszaków dla dzieci przebywających w placówkach leczniczych), akcję wsparcia punktu odżywczego podczas imprezy „3 Gdańsk Maraton”, akcję w Pomorskim Ośrodku Rehabilitacji Dzikich Zwierząt „Ostoja”, program dofinansowania inicjatyw wolontariackich dla pracowników UMG w formie minigrantów, warsztat design thinking oraz akcję „Każdy Może Pomóc” we współpracy z MOPR.
- ➔ W 2017 r. rozwijano nowatorską formę rozwoju wolontariatu – **„Termosfera dla szkolnych kół wolontariatu”**. Mechanizm projektu opiera się na wprowadzeniu elementów grywalizacji w działania wolontariackie; uczniowie w grupach wykonują misje i różnego rodzaju zadania, dzięki którym otrzymują punkty i rywalizują ze sobą. Na potrzeby realizacji projektu uruchomiono stronę internetową: www.termosfera.com.pl, na której można śledzić dokonania poszczególnych grup.
- ➔ Działalność **wolontariacką na rzecz gdańszczan i gdańskich rodzin prowadzą także służby pomocy społecznej** aktywizujące różne środowiska i grupy społeczne. Wymienić można takie projekty, jak „Senior Cafe”, „Pakiet szpitalny”, „Poducha dla seniora”, „Każdy może pomóc” czy też „Pogotowie lekcyjne”. Projekty zostały opisane szerzej w celu operacyjnym III.5 (Podniesienie jakości systemu wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej).

Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Edukacja

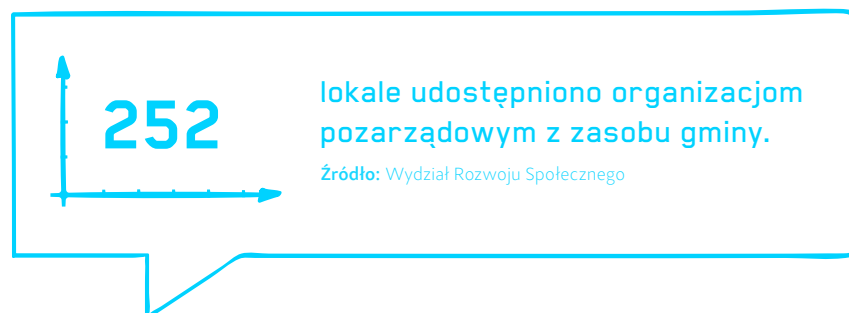
Cel operacyjny III.4. Podniesienie jakości oraz zwiększenie zakresu współpracy sektora pozarządowego z Miastem.

- W zakresie współpracy finansowej w ramach programów społecznych kwota przekazywanych dotacji systematycznie rośnie. Ta tendencja pokazuje stosunek Miasta do trzeciego sektora – przekazywania realizacji zadań doświadczonym organizacjom, przygotowanym do zapewnienia najwyższej jakości. W konsekwencji obserwuje się również wzrost liczby umów i przyznanych kwot w trybie art. 19 a ustawy o działalności pożytku publicznego. Wzrosła również średnia kwota środków przekazywanych organizacjom w przeliczeniu na jednego mieszkańca: do 103,24 zł (2016 r. – 87 zł). **Na realizację zadań przez organizacje pozarządowe w trybie ustawy** Miasto Gdańsk przeznaczyło w 2017 r. **47,9 mln zł** (niemal 8 mln zł więcej niż w 2016 r.). Łączna wartość zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe wyniosła 102,9 mln zł, przy czym w tej kwocie zawierają się również środki wniesione przez organizacje pozarządowe w wysokości 12,2 mln zł. Dodatkowo realizowano 16 projektów partnerskich dofinansowanych ze źródeł zewnętrznych, w których Miasto Gdańsk było liderem, a organizacje pozarządowe – współrealizatorami. Łączna wartość realizowanych projektów partnerskich wyniosła 87,3 mln zł. Współpraca miała także wymiar pozafinansowy w postaci szkoleń, przedsięwzięć kulturalnych, społecznych, turystycznych, pracy w grupach eksperckich i projektach badawczych oraz udostępnienia lokali.

ryc. 13. Plenarne spotkanie organizacji pozarządowych; fot. Grzegorz Mehring / www.gdansk.pl

- Organizacje pozarządowe mogły m.in. korzystać z powierzchni biurowych oraz sal w Europejskim Centrum Solidarności. Udostępniane były także sale UMG oraz jednostek miejskich. Ponadto organizacje pozarządowe w 2017 r. użytkowały na preferencyjnych warunkach 252 lokale z zasobów gminy, z czego 150 – przez umowy użyczenia; wsparcie ze strony Miasta w tej formie wyniosło blisko 9,5 mln zł. Zrealizowano także **szereg remontów i adaptacji w budynkach przeznaczonych dla organizacji pozarządowych**.

- We współpracy z Europejskim Centrum Solidarności uruchomiono nową formę wsparcia organizacji pozarządowych, grup nieformalnych i miejskich aktywistów – program „**Solidarność Codziennie**” – głównie przez udostępnianie społecznikom przestrzeni (przeprowadzono adaptację pomieszczeń 3. piętra ECS, które zostały dostosowane do ich potrzeb) oraz ofertę poradnictwa. Dodatkowo przeprowadzono tam m.in. „Akademię Zaangażowania” i „V. Gdańską Szkołę Solidarności Codziennie”.

ryc. 14. Materiały powstałe w ramach programu „Solidarność Codziennie”; fot. Dawid Linkowski, ECS

- Urząd Miejski oraz podległe mu jednostki podjęły wszechstronną współpracę z organizacjami pozarządowymi w zakresie działań krótko- i długoterminowych. Przykładami są: **wsparcie doradcze i szkoleniowe przy wdrażaniu systemu informatycznego naboru wniosków**, doradztwo i szkolenia w ECS oraz rosnąca liczba odbiorców „Newslettera Gdańskich NGO”.

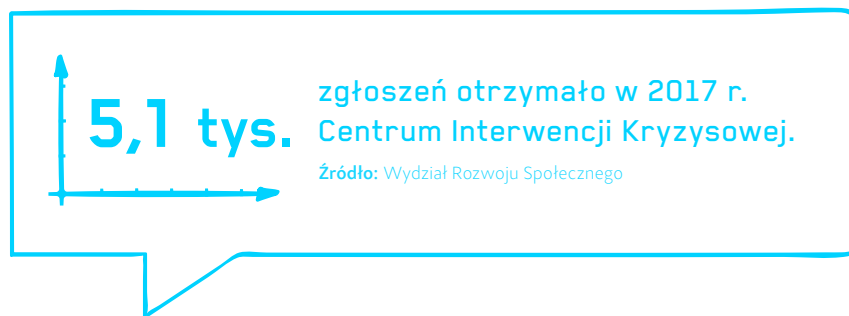
- **Gdańska Rada Organizacji Pozarządowych** (GROP) to reprezentacja organizacji (stowarzyszeń i fundacji) działających na rzecz gdańszczan. Rada jest już od VIII kadencji stałym partnerem Miasta Gdańsk w procesach konsultacji aktów prawa lokalnego mających wpływ na sferę pożytku publicznego oraz wchodzi w skład stałego zespołu przygotowującego roczne i wieloletnie programy współpracy Gdańsk z organizacjami pozarządowymi. Przedstawiciele GROP uczestniczą w inicjatywach Miasta wzmacniających aktywność obywatelską, takich jak: panele obywatelskie, Platforma Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych czy „Strefa NGO” podczas Święta Miasta. W Gdańskiej Radzie Organizacji Pozarządowych VIII kadencji (2016–2019) działa 15 członków oraz współpracuje 23 przedstawicieli do komisji konkursowych w kadencji 2016–2019.
- Potencjał gdańskich organizacji pozarządowych wzmacniano m.in. przez prowadzone na zlecenie Miasta Gdańsk przez Fundację RC **Centrum Organizacji Pozarządowych**. Oferowane wsparcie obejmowało doradztwo specjalistyczne, coaching rozwojowy dla ukształtowanych organizacji oraz asystenturę dla podmiotów rozpoczynających działalność. Ze wsparcia skorzystały 104 niepowtarzające się podmioty. Było to łącznie 245 godz. doradztwa, 12 miniwizyt studyjnych, 75 godz. coachingu, 21 godz. pracy asystenta oraz 4 specjalnie opracowane szkolenia. W wyniku wsparcia powstało 14 nowych podmiotów. W kolejnej edycji **Gdańskiej Szkoły Liderów** Fundacja RC oferowała wsparcie merytoryczne i podwyższanie kwalifikacji osób pracujących w obszarze organizacji pozarządowych. W 2017 r. zorganizowano 89 godz. zajęć szkoleniowych dla 15 przedstawicieli organizacji pozarządowych. Kontynuowano również spotkania Klubu Absolwenta GSL.
- W celu podnoszenia jakości współpracy wdrożono **elektroniczny system obsługi dotacji – witkac.pl**. W 2017 r. przeprowadzono 4 szkolenia z jego obsługi dla organizacji pozarządowych. Rozwinięto formułę „**Newslettera Gdańskich NGO**” – jako cyklicznego materiału informacyjnego służącego do wymiany informacji zarówno między samymi organizacjami, jak i między Miastem a organizacjami. Łącznie wysłano 61 kampanii mailowych. Prowadzony był także mailing informacyjny do organizacji pozarządowych. **Wydano broszurę informacyjną dotyczącą zasad i form współpracy Miasta Gdańsk z organizacjami pozarządowymi**. Celem publikacji było zwiększenie wiedzy organizacji pozarządowych w tym obszarze i zachęcenie do rozpoczęcia współpracy z Gminą Gdańsk na rzecz mieszkańców.
- W ramach prowadzenia **Gdańskiego Centrum Projektów Erasmus+** udzielano informacji nt. realizacji projektów w programie Erasmus+ na lata 2014–2020 oraz pozyskiwania środków z tego programu przez organizacje pozarządowe. Prowadzono spotkania informacyjne, seminaria oraz indywidualne konsultacje merytoryczne i finansowe dotyczące programu. W 2017 r. działały także **Punkt Informacji Komisji Europejskiej „Europe Direct”** oraz **Punkt Europejskiej Informacji Młodzieżowej – Eurodesk Gdańsk**, dofinansowywany w kwocie 20 tys. zł z grantu miejskiego. Punkty te, prowadzone przez Stowarzyszenie Morena, świadczyły usługi doradcze i konsultacyjne dla organizacji pozarządowych, firm i przedsiębiorstw oraz młodzieży. Wydawano comiesięczny elektroniczny biuletyn informacyjny.

- ➔ Zrealizowano **6. edycję Forum Inicjowania Rozwoju**, którego celem były: budowanie platformy współpracy międzysektorowej na rzecz rozwoju Pomorza, inicjowanie i wspieranie interesujących przedsięwzięć i projektów lokalnych oraz promocja dobrych praktyk w tym zakresie. Edycja ta odbyła się pod hasłem „7 obszarów dla współpracy” i miała charakter praktyczny.
- ➔ Kontynuując realizację **projektu „Boosting Social Innovation”** (współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu **URBACT III**), zorganizowano 7 spotkań lokalnej grupy projektowej, z czego 3 poświęcono tworzeniu Zintegrowanego Planu Działania, którego głównym celem jest stworzenie ekosystemu wspierania innowacji społecznych w Gdańsku. Kontynuowano pracę nad powstaniem przestrzeni służącej wspieraniu aktywności obywatelskiej i innowacji społecznych, złożono aplikację do programu „Urban Innovative Actions” na projekt „Gdańsk SolidarityHUB”.

Cel operacyjny III.5. Podniesienie jakości systemu wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej.

Wsparcie rodzin znajdujących się w sytuacjach trudnych i kryzysowych oraz zapewnienie należytej opieki dzieciom i młodzieży, które z przyczyn obiektywnych nie mogą być wychowywane przez rodziców biologicznych, to kolejny cel Programu Operacyjnego Integracja Społeczna i Aktywność Obywatelska. Poniżej omówione zostały najważniejsze działania realizowane w 2017 r.

- ➔ Szczególną opieką objęto rodziny wymagające wsparcia oraz przebywające w nich dzieci. **Dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych** dostępna jest **szeroka pomoc, także specjalistyczna**. Pracownicy socjalni, asystenci rodziny i koordynatorzy pieczy zastępczej MOPR w Gdańsku pracują na rzecz rodzin przeżywających trudności. W 2017 r. zatrudnionych było 25 asystentów rodzin, którzy współpracowali z 426 rodzinami (współpraca ze 100 rodzinami wynikała z zobowiązania sądu – na podstawie postanowień). Wykonanych zostało (przez Poradnię „Pegaz”) 50 specjalistycznych diagnoz psychospołecznych wśród rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze. Z pieczy zastępczej do rodziców biologicznych powróciło decyzją sądu 44 dzieci. Przedstawiciele MOPR pracujący w obszarze pieczy zastępczej objęci byli procesem **superwizji** w wymiarze 9 spotkań (raz w miesiącu). Superwizja jest ścieżką samodoskonalenia zawodowego, dzięki której pracownicy mogą przyrzeć się swojej pracy razem ze specjalistą, porozmawiać o towarzyszących jej problemach i emocjach, a także zidentyfikować obszary wymagające usprawnień.
- ➔ Osoby i rodziny będące w stanie kryzysu, doświadczające przemocy i zmuszone do natychmiastowego opuszczenia domu mogły korzystać z usług czynnego całodobowo **Centrum Interwencji Kryzysowej** przy ul. ks. Gustkowicza. Centrum przyjmuje wszystkie osoby potrzebujące pomocy bez wcześniejszego skierowania, umawiania czy rezerwowania wizyt. W 2017 r. wpłynęły 5092 zgłoszenia jednorazowe. Pracownicy Centrum przeprowadzili 85 interwencji i udzielili 965 porad psychologicznych.

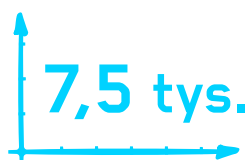

- Zapewniano stały dostęp do wsparcia specjalistycznego. W 2017 r. 26 rodzin z dziećmi, w tym 18 rodzin, z których dzieci znajdują się w pieczy lub są zagrożone zabezpieczeniem w pieczy, zostały objęte **specjalistycznym interdyscyplinarnym poradnictwem**, które zapewniało wsparcie psychologiczne, pedagogiczne i terapeutyczne, prowadzonym przez organizacje pozarządowe: Towarzystwo Wspierania Potrzebujących „Przystań” oraz fundację Pomorskie Centrum Psychotraumatologii. Ponadto 19 rodzin zostało wspartych mediacjami rodzinnymi prowadzonymi przez Stowarzyszenie Rodzin „Pelikan”. Wśród dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej przeprowadzono diagnozy psychofizyczne i w zakresie FAS/FASD.
- W celu zapewnienia najmłodszym gdańszczanom bezpieczeństwa realizowano „**Procedurę interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka**” i w ślad za nią opracowane przez większość placówek miejskich **wewnętrzne polityki ochrony dziecka** wdrażane przez służby miejskie i współpracujące podmioty. Ze sprawozdania Gdańskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie za 2017 r. wynika, że na 202 opracowane polityki 104 były realizowane, a 76 ewaluowano; w ramach tych działań podjęto 224 interwencje wobec dzieci. Ponadto, by wzmocnić realizowanie tych procedur, w 2017 r. odbyły się 24 spotkania edukacyjno-informacyjne dla rad pedagogicznych w gdańskich szkołach, w których wzięło udział 922 przedstawicieli szkół. Oddzielnie od procedury realizowany był projekt „Gdańsk blisko rodziny”, w którym wsparciem i terapią krótkoterminową objęto 30 dzieci dotkniętych przemocą i będących świadkami przemocy. Przy realizacji projektu pomoc specjalistyczną w grupie wsparcia otrzymało 8 rodziców, a w dwóch innowacyjnych grupach socjoterapeutycznych zapewniono regularne wsparcie 8 dzieciom i 8 nastolatkom.
- W ramach działań interwencyjnych w 2017 r. prowadzone były, we współpracy ze służbami miejskimi, **dyżury interwencyjne pracowników socjalnych** na rzecz mieszkańców Gdańska. Dyżury odbywały się po godzinach pracy MOPR i w dni wolne od pracy. Pracownicy brali udział w 46 interwencjach; część z nich miała formę konsultacji telefonicznych, a część polegała na wyjazdach do środowiska i zapewnieniu niezwłocznej pomocy zgodnie z kompetencjami MOPR. Istotą dyżurów były ścisła współpraca służb miejskich oraz udzielenie gdańszczanom najlepszej w danej chwili pomocy (opieki). Pomoc ta była kontynuowana w następującym dniu roboczym przez dyżurującego pracownika socjalnego – w rejonie działania i monitorowana do czasu wyjścia danej osoby z kryzysu i zapewnienia jej pomocy długofalowej.

Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Edukacja

- W 2017 r. kontynuowano program **wolontariatu na rzecz rodzin i dzieci oraz osób starszych i niepełnosprawnych** przez podpisanie porozumień ze 134 wolontariuszami. Realizowano takie projekty, jak „**Pogotowie lekcyjne**” (pomoc dzieciom w nauce; 43 wolontariuszy) czy „**Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym**” (24 wolontariuszy). Wolontariat prowadzony był także przez MOPR w projekcie „Senior Cafe” – zakończono standaryzację oraz pilotaż projektu włączającego dojrzałych mieszkańców Gdańska i ich bliskich we wspólne inicjatywy. Wydarzenie „**Senior Cafe**” podczas Święta Miasta obsługiwało ok. 30 wolontariuszy (seniorów i młodzieży szkolnej) – rozdawano paczki potrzebującym. Z pomocą wolontariuszy przygotowano także „**Pakiet szpitalny**”, tj. zestawy niezbędnych środków sanitarnych dla klientów MOPR idących do szpitala. Zorganizowano działania wolontariackie „**Poducha dla seniora**”, które podjęli więźniowie **Zakładu Karnego** – w trakcie warsztatów uszyli poduszki dla seniorów. Ważnym działaniem było także kontynuowanie akcji „**Każdy może pomóc**”, dzięki której ok. 850 dzieci z rodzicami uczestniczyło w integracyjnym spotkaniu przedświątecznym i otrzymało paczki z prezentami przygotowanymi przez wolontariuszy z całego miasta
- Gdańszczanie znajdujący się w trudnej sytuacji życiowej mogli skorzystać z dożywiania w ramach dwóch programów: „**Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014–2020**” oraz „**Program osłonowy**”. W 2017 r. udzielono mieszkańcom Gdańska wsparcia przez dofinansowanie posiłków dla dzieci w szkołach i przedszkolach, zapewnienie dowozu posiłków dla osób starszych do miejsca ich zamieszkania, zapewnienie posiłków w jadłodajniach dla osób dorosłych, organizację paczek świątecznych dla dzieci z najuboższych rodzin, przyznanie świadczenia pieniężnego na zakup żywności. Łącznie wsparciem w zakresie dożywiania objęto 7,5 tys. osób, w tym 3,1 tys. dzieci, z których 2,4 tys. otrzymało pomoc w formie posiłku..

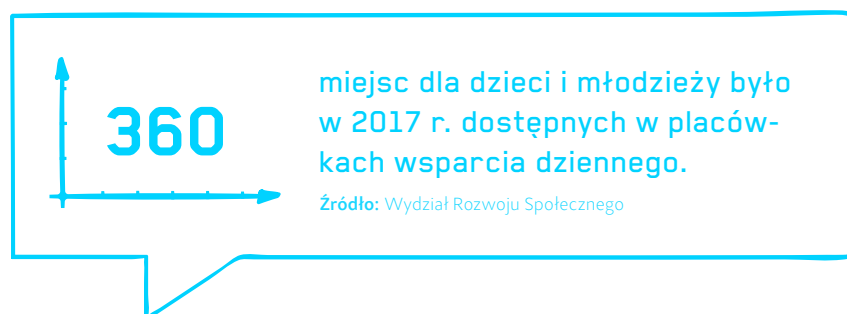
osób objęto w 2017 r. pomocą
w zakresie dożywiania.

Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego

- W związku z ustawą i programem „**Za życiem**” (wspierającym kobiety w ciąży mające urodzić ciężko chore dzieci oraz rodziny, w których takie dzieci przyszły na świat) w Gdańsku realizowano 4 priorytety: I. Wsparcie dla kobiet w ciąży i ich rodzin (podjęto współpracę z Gdańskim Uniwersytetem Medycznym dotyczącą wsparcia psychologicznego dla osób oczekujących narodzin dziecka niepełnosprawnego); II. Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka i jego rodziny (Prezydent Miasta Gdańska powołał Wiodący Ośrodek Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczy realizujący zadania na rzecz dzieci z niepełnosprawnością i zagrożonych niepełnosprawnością oraz ich rodzin); III. Usługi wspierające i rehabilitacyjne (do realizacji zadań wspierających przygotowano 24 asystentów rodziny i 1 rodzinę wspierającą; z dofinansowania pobytu w dziennych placówkach korzystało 99 osób o zwiększonym zapotrzebowaniu na wsparcie; Miasto

dofinansowywało (i dofinansowuje nadal) znacznie większą kwotą niż wynikająca ze zmian ustawowych pobyt 28 nisko funkcjonujących osób głęboko niepełnosprawnych); IV. Usługi mieszkaniowe (uruchomiono 2 mieszkania wspomagane – oba przeznaczone dla 4 osób).

- Prowadzono różnorodne **działania wspierające funkcjonowanie placówek opiekuńczo-wychowawczych**: wsparcie psychologa i doradcy zawodowego dla wychowanków, wejściówki na mecze Lechii Gdańsk, udział w meczach hokeja klubu MH Automatyka Stocznowiec, darmowe bilety dla wychowanków na mecze piłki ręcznej drużyny Wybrzeże Gdańsk, bezpłatny udział (we współpracy ze Stowarzyszeniem Gdańskiej Zaspy) w meczach siatkówki Trefl Sopot. Dla dzieci przebywających w pieczy działał interwencyjny **telefon zaufania w sytuacjach kryzysowych**. We współpracy z Wydawnictwem Zakamarki uruchomiono projekt „**Książka w Domu Dziecka**”, w którym wzięło udział 9 domów (projekt propaguje wśród dzieci wartościową literaturę); 14 dzieci z placówek skorzystało ze wsparcia terapeutycznego. Dofinansowano zatrudnienie 2 opiekunów w 2 domach dla dzieci do pomocy przy rodzeństwach wielodzietnych. Zorganizowano wsparcie dla wychowanków placówki w formie społeczności terapeutycznej, prowadzonej przez Fundację Wspierania Rodzin „Przystań”; dla wszystkich 10 wychowanków domu przeprowadzono po 3 spotkania.
- W 2017 r. w Gdańsku funkcjonowało – w ramach zadań zleconych do realizacji dla NGO – **17 placówek wsparcia dziennego** dla dzieci i młodzieży, w tym 11 opiekuńczych i 4 specjalistyczne. Zadanie to realizowało 9 organizacji pozarządowych, które zapewniły 370 miejsc. Dodatkowo przez 5 miesięcy 2 organizacje prowadziły placówki wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej.

- **Kampania na rzecz pozyskiwania kandydatów na rodziny zastępcze** trwała cały 2017 r. W jej trakcie ukazało się 31 artykułów (reportaże, teksty publicystyczne, wzmianki w gazetach) oraz ponad 30 nagrań radiowych i telewizyjnych. Dla rodzin zastępczych, kandydatów i rodziców biologicznych zorganizowano festyn rodzinny w Centrum Hewelianum. Proces rekrutacji rodziców zastępczych obejmuje testy i konsultacje psychologiczne oraz specjalistyczne szkolenia. Przeprowadzono 62 badania psychologiczne, 33 oceny kandydatów pod kątem spełniania warunków ustawowych do pełnienia funkcji opiekuna zastępczego i 4 szkolenia. Do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka zakwalifikowano 13 osób.

Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Infrastruktura

- W 2017 r. złożono **96 indywidualnych programów usamodzielnienia** (IPU). W celu wyrównania efektywności procesu IPU Rada Miasta podjęła uchwałę w sprawie zwiększenia (od 1.01.2018 r.) z 500 zł do 660 zł miesięcznie świadczenia dla usamodzielnionych wychowanków pieczy zastępczej na kontynuację nauki. Dodatkowo procedowano oraz podjęto zarządzenie Dyrektora MOPR w sprawie zwiększenia (od 1.01.2018 r.) z 300 zł do 450 zł miesięcznie świadczenia z tytułu dofinansowania do wynajmu mieszkania dla usamodzielnianych wychowanków pieczy. W celu rozwoju aktywnych form integracji społecznej w procesie usamodzielniania wychowanków w listopadzie 2017 r. został uruchomiony program „Patron”, w którym bierze udział 10 pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej. Główne cele programu to: podniesienie motywacji do własnego rozwoju usamodzielnianej osoby, wskazanie jej różnych możliwości edukacji zawodowej, zatrudnienia, aktywizacji społecznej oraz przygotowanie do samodzielnego życia, a na końcu procesu – pomoc w pozyskaniu mieszkania. Cały program opiera się na indywidualnej pracy wychowanka z 1 przypisanym do niego mentorem z sektora biznesu. Ponadto wyremontowano 2 mieszkania w ramach kontynuacji współpracy z Fundacją Metapomoc w zakresie remontów lokali mieszkalnych dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.
- W ramach realizacji „**Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego**” zainicjowana została, przez Gdańską Fundację Innowacji Społecznych, działalność „Dolnych Młynów” – 5 wychowanków opuszczających pieczę zastępczą otrzymało mieszkanie ze wsparciem. Wśród przedstawicieli różnych form i typów pieczy zastępczej oraz pracowników MOPR w Gdańsku przeprowadzono badanie ewaluacyjno-diagnostyczne w celu zidentyfikowania potrzeb wychowanków w kontekście ich usamodzielniania. Badanie przyczyniło się do uzyskania kompleksowej wiedzy nt. czynników sukcesu usamodzielnienia, tak by wzrastał odsetek młodzieży osiągający tzw. wysoko funkcjonujący standard życia. Było to punktem wyjścia do powołania zespołu w sprawie tworzenia modelu wychowanków pieczy zastępczej (prace są kontynuowane w 2018 r.).
- **Utrzymanie odpowiedniego stanu infrastruktury społecznej** wymaga remontów, nowych inwestycji i doposażania. W 2017 r. wyremontowano m.in. placówki Gdańskich Domów dla Dzieci oraz Domu Integracyjno-Rodzinnego. Pozyskano również nowe budynki na potrzeby realizacji pieczy zastępczej, a także zakupiono wyposażenie dla placówek opiekuńczo-wychowawczych. Remonty przeprowadzono między innymi w domu przy ul. Wiosłowej 23, Modrej 69b oraz ul. Jaśkowa Dolina 69.

Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Atrakcyjność
Inwestycyjna

Cel operacyjny III.6. Podniesienie jakości systemu integracji społecznej.

→ Aby zrealizować zadania wynikające z **Gdańskiego Programu Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych** uchwalonego przez Radę Miasta Gdańska w 2016 r., MOPR podjął szereg działań. Świadczone usługi doradztwa indywidualnego i grupowego w zakresie treningu ekonomicznego, oddłużania i budowania zdrowego budżetu domowego. Zapewniono wsparcie organizacyjne dłużników, wzmocniono role pracowników socjalnych w identyfikowaniu osób potencjalnie nadmiernie zadłużonych. Prowadzono akcje informujące o nadużyciach ekonomicznych i działaniach podejmowanych w ramach Programu. Jednym z innowacyjnych i kluczowych działań podjętych w 2017 r. było przystąpienie do realizacji projektu „Zadłużeni w obligacjach” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020 (działanie 4.1 – Innowacje społeczne; oś priorytetowa IV – Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa). Głównym celem projektu było zmniejszenie problemu zadłużeń czynszowych występujących wśród mieszkańców Gdańska przez wykorzystanie mechanizmu obligacji społecznych. Projekt zakładał opracowanie w interdyscyplinarnym zespole ekspertów modelu obligacji, który pozwoli na rozwiązanie wskazanego problemu w sposób skuteczniejszy, lepszy jakościowo, bardziej gospodarny pod względem ekonomicznym. Tworzony model obligacyjny angażuje w działania właścicieli długu, tj. Gdański Zarząd Nieruchomości Komunalnych oraz inwestorów gotowych wyłożyć środki finansowe na rozwiązanie problemu społecznego, mając przy tym zagwarantowany określony zysk, pod warunkiem osiągnięcia sukcesu. Partner – operator, np. organizacja pozarządowa, będzie zajmować się aktywizacją społeczną i pracować z dłużnikiem, wdrażając pomysły i działania na rzecz poprawy jego sytuacji.

ryc. 15. Otwarte spotkanie MOPR i przedstawicieli organizacji pozarządowych ws. projektu „Zadłużeni w obligacjach”; fot. Dominik Paszliński / gdansk.pl

- W czerwcu 2017 r. Miasto Gdańsk – którego przedstawicielem została tu Ewa Kamińska, pełnomocnik Prezydenta Miasta Gdańska ds. osób niepełnosprawnych – przystąpiło do udziału w projekcie nr WND-POWR.02.06.00-00-0042/16 pn. **„Monitoring działań jednostek administracji rządowej i samorządowej w województwie pomorskim w kontekście realizacji praw osób z niepełnosprawnościami i dostosowania do postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych”** realizowanym na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w okresie od kwietnia 2017 r. do marca 2019 r. W ramach tego przedsięwzięcia interdyscyplinarny zespół przekazał dane na potrzeby samooceny gminy. Zespół monitorujący dokonał analizy zebranych materiałów, a także wyboru podmiotów, które zostaną poddane dokładnemu badaniu podczas wielokrotnych wizytacji. Prace te zaowocują na początku 2018 r. raportem i wskazaniem wstępnych rekomendacji dotyczących koniecznych do podjęcia działań poprawiających pełną dostępność przestrzeni, usług i aktywności dla osób z niepełnosprawnością. Przewiduje się, że rekomendacje będą adresowane do obszarów i realizatorów wszystkich polityk miejskich.
- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie kontynuował realizację projektu (przewidzianą na okres 1.03.2016–31.10.2018 r.) **„GPS – Gotowość Praca Samodzielność”**, którego celem jest zwiększenie szans na zatrudnienie osób dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym przez wdrożenie kompleksowych programów aktywizacji społeczno-zawodowej oraz wprowadzenie nowych narzędzi środowiskowych, w tym nowych metod pracy grupowej. Projekt realizowano na terenie całego Gdańska we współpracy z 4 partnerami – organizacjami pozarządowymi oraz Gdańskim Urzędem Pracy. Na ten cel uzyskano dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej w wysokości 7 624 431,90 zł; 20 pracowników socjalnych wzmacniających zasoby kadrowe MOPR bezpośrednio pracowało w terenie z klientami Ośrodka. W pracy z 632 osobami zagrożonymi ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (w tym z 248 osobami z orzeczoną niepełnosprawnością) wdrożono instrumenty aktywizacji społecznej, zdrowotnej, edukacyjnej i zawodowej, zapewniono pomoc pracownika socjalnego, trenera pracy, wsparcie specjalistyczne, np. psychologa, specjalisty ds. uzależnień, doradztwo i pośrednictwo zawodowe, staże i szkolenia zawodowe. Efektywność społeczno-zawodową od początku projektu uzyskało 193 uczestników.
- **Centrum Treningu Umiejętności Społecznych (CTUS)** to prowadzony w Gdańsku w 2017 r. model działań interdyscyplinarnych, których celem było usamodzielnienie się osób oraz zapewnienie tymczasowych lokali mieszkalnych osobom i rodzinom eksmitowanym oraz, w miarę możliwości, ofiarom przemocy i osobom poszkodowanym np. w wyniku zdarzeń losowych. Korzystanie z lokali wiązało się z uczestnictwem w programie aktywizacji i reintegracji społecznej. Projekt był prowadzony w interdyscyplinarnym, międzysektorowym partnerstwie. Wsparciem CTUS w 2017 r. objętych zostało 70 osób (w 2016 r. – 63 osoby), spośród których 41 podjęło lub utrzymało zatrudnienie (w 2016 r. – 34 osoby), 6 osób usamodzielniało się, a 33 osoby rozpoczęły proces regulowania swojego zadłużenia wobec Gdańskich Nieruchomości.
- Gmina Miasta Gdańska wraz z partnerami – organizacjami pozarządowymi wyłoniłymi w drodze otwartego naboru – rozpoczęła realizację projektów w ramach Metropolitalnego Systemu Aktywizacji Zawodowej. **„Aktywizacja społeczno-zawodowa – mechanizm ZIT”** to program mający na celu podniesienie jakości życia mieszkańców. Działania realizowane w osi priorytetowej 6 Regionalnego Programu Operacyjnego

Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Atrakcyjność
Inwestycyjna

Województwa Pomorskiego były prowadzone w zakresie dwóch uzupełniających się komponentów. W zakresie aktywnej integracji uczestnicy otrzymali indywidualnie dobrane wsparcie, które poprawiło ich sytuację na rynku pracy, a w ramach usług społecznych wsparto 5 centrów aktywności społecznej oraz zwiększono dostęp do usług społecznych dla mieszkańców Gdańska. Program będzie kontynuowany do 2022 r. Organizacje pozarządowe, które wchodziły w skład partnerstwa, to: Gdańska Fundacja Innowacji Społecznej, Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta – Koło Gdańskie, Stowarzyszenie „Wolna Przedsiębiorczość” – Oddział Terenowy w Gdańsku, Fundacja Oparcia Społecznego Aleksandry FOSA, Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną – Koło w Gdańsku, Gdańska Spółdzielnia Socjalna, Regionalne Centrum Wolontariatu w Gdańsku, Stowarzyszenie Rodzin Peli-kan. Miasto pełni funkcję lidera projektu – jest odpowiedzialne za właściwy przebieg realizacji przedsięwzięcia.

Gdański Urząd Pracy prowadził aktywizację zawodową osób pozostających bez pracy – w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego (oś priorytetowa V – Zatrudnienie; działanie 5.2 – Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy; poddziałanie 5.2.1 – Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy – mechanizm ZIT), współfinansowaną ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Aktywizacja była prowadzona w „wiązce projektów” realizowanych przez GUP, MOPR, CKZiU nr 1 i PSB, w partnerstwie z innymi gminami (Gminą Miejską Pruszcz Gdański, Gminą Pszczółki, Gminą Suchy Dąb, Gminą Pruszcz Gdański, Gminą Trąbki Wielkie). Projekty zakładały diagnozę potrzeb i kompetencji, opracowanie indywidualnego planu działania, szeroką ofertę kursów i szkoleń dostosowanych do indywidualnych predyspozycji, pomoc w sporządzeniu dokumentów aplikacyjnych i przygotowaniu się do rozmowy rekrutacyjnej, wsparcie ze strony specjalistów (doradca zawodowy, pośrednik pracy), finansowanie staży zawodowych.

Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Innowacyjność
i Przedsiębior-
czość

→ Istotną grupę klientów GUP objętych różnymi **działaniami aktywizacyjnymi** stanowiły osoby w szczególnej, niekorzystnej sytuacji na rynku pracy. Przykładowo, tylko w ramach projektów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (PO WER i RPO WP) z dostępnej oferty skorzystały:

- 544 osoby długotrwale bezrobotne, z czego 354 w trakcie udziału w projekcie lub po jego zakończeniu podjęły pracę lub działalność gospodarczą;
- 63 osoby z niepełnosprawnościami (36 podjęło pracę lub działalność gospodarczą);
- 216 osób powyżej 50. roku życia (110 podjęło pracę lub działalność gospodarczą);
- 308 osób żyjących w gospodarstwach domowych złożonych z 1 osoby dorosłej i dzieci pozostających na utrzymaniu (181 podjęło pracę lub działalność gospodarczą)

Najbardziej popularne formy wsparcia to **staże, szkolenia, dotacje na działalność gospodarczą, różne rodzaje zatrudnienia subsydiowanego** (np. prace interwencyjne). Równolegle prowadzono działania skierowane wyłącznie lub w pierwszej kolejności do osób charakteryzujących się największym oddaleniem od rynku pracy (wobec których ustalono III profil pomocy), np. program „Aktywizacja i Integracja” (PAI), w którym wzięło udział 45 osób, a także 3 programy specjalne (łącznie 28 uczestników).

- Osoby borykające się z problemem alkoholowym i narkotykowym oraz ich rodziny mogły korzystać z oferty usług świadczonych w ramach **Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasta Gdańska**. Świadczenia objęły zarówno działania profilaktyczne, redukcję szkód wynikających z uzależnień, jak i terapię indywidualną i grupową oraz wsparcie rodzin. Szereg działań dotyczyło szeroko rozumianej integracji i reintegracji społecznej. Opis inicjatyw podejmowanych w tym obszarze znajduje się w Programie Operacyjnym Zdrowie Publiczne i Sport.
- W odpowiedzi na założenia Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, chcąc zintegrować działania na rzecz zapobiegania utracie mieszkania, zadłużeniom czynszowym, eksmisjom i bezdomności, w 2016 r. jednostki organizacyjne Miasta Gdańska przystąpiły do realizacji **Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego**, którego celem jest rozwój mieszkalnictwa społecznego jako

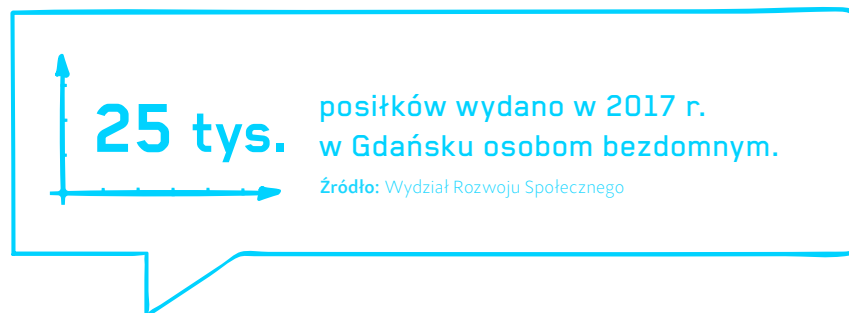

kierunku do zapewnienia wsparcia w środowisku, a nie placówkach instytucjonalnych. Wprowadzono definicję mieszkań wspomaganych, tj. prowadzonych przez podmioty z obszaru pomocy i integracji społecznej (organizacje pozarządowe, MOPR), które udostępniają je uczestnikom programu. Mieszkania ze wsparciem to zgodnie z definicją Programu lokale mieszkalne, lokale socjalne i pomieszczenia tymczasowe, w których beneficjenci zawierają umowę najmu zgodnie z ustawą o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego. Jednocześnie na podstawie ustawy o pomocy społecznej lub innych ustaw osoby korzystające są objęte wsparciem, które zapewniają MOPR i/lub organizacje pozarządowe działające na zlecenie Miasta bądź z nim współpracujące. W 2017 r. zlecono prowadzenie mieszkań **w domu ekologicznym ze wsparciem przy ul. Dolne Młyny** (26 mieszkań ze wsparciem), w którym jest realizowany Model Mieszkań ze Wsparciem przyjęty zarządzeniem Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 27 kwietnia 2017 r. **Ponadto w ramach programu udostępniono 18 mieszkań wspomaganych, w tym chronionych, oraz 65 mieszkań ze wsparciem** (Dolne Młyny i CTUS), co doprowadziło do usamodzielnienia 25 beneficjentów programu, w tym 17 mieszkańców osiedla Sitowie, 6 klientów CTUS oraz 2 lokatorów mieszkań wspomaganych/chronionych. Łącznie w 2017 r. w Gdańsku funkcjonowało 47 mieszkań wspomaganych (z zasobów miejskich) zapewniających 169 miejsc, ponadto najmowane były mieszkania na wolnym rynku na potrzeby 47 osób bezdomnych. Dodatkowo funkcjonowało 81 mieszkań/pokoi ze wsparciem, które zapewniały łącznie 101 miejsc.

- Podtrzymywanie kontaktu instytucji pomocy i wsparcia społecznego z osobami znajdującymi się poza jej instytucjonalnymi formami, a które znalazły się na marginesie życia społecznego, popadły w bezdomność, to przede wszystkim **streetworking** oraz **noclegownie niskoprogowe**. Pierwsza z nich ma na celu dotarcie do konkretnej grupy odbiorców przez bezpośrednie spotkanie w miejscach najczęściej przez nich odwiedzanych. Streetworking wśród osób w kryzysie bezdomności jest metodą pracy prowadzoną przez odpowiednio przygotowanych i przeszkolonych pracowników z osobą w bezdomną i pozostającą poza systemem pomocy społecznej. W 2017 r. pracowało 4 streetworkerów, którzy dotarli do 171 osób przebywających w miejscach niemieszkalnych (np. dworce, altanki działkowe, pustostany). Pracownicy MOPR w 2017 r. przeprowadzili również 110 interwencji na ulicy.

- Osoby bezdomne mogą korzystać z **Indywidualnego Programu Wychodzenia z Bezdomności** (IPWzB), polegającego na wsparciu w rozwiązywaniu problemów życiowych, w szczególności rodzinnych i mieszkaniowych, oraz pomocy w uzyskaniu zatrudnienia. W 2017 r. IPWzB zawarto z 54 klientami i podpisano 392 kontrakty socjalne z osobami bezdomnymi; 79 osób w kryzysie bezdomności się usamodzielniało. W procesie usamodzielniania uczestniczyło 129 osób, z czego 47 to osoby usamodzielniane w mieszkaniach treningowych z wolnego rynku, a 82 – w mieszkaniach z zasobu komunalnego.
- Podstawową potrzebą osób w kryzysie bezdomności jest możliwość uzyskania schronienia z wyżywieniem. Bezdomni w Gdańsku mogą korzystać z **ogrzewalni, noclegowni oraz schroniska**. W 2017 r. bezdomnym wydano 25 080 posiłków (średnio dla 69 osób dziennie), 444 osoby przebywały w schroniskach, 310 skorzystało z miejsca w noclegowni, w ogrzewalni zanotowano 1179 przyjęć. Zabezpieczono 110 miejsc dla mężczyzn i kobiet w placówce dla osób w kryzysie bezdomności, które ze względu na stan zdrowia nie mogą funkcjonować samodzielnie; z miejsc skorzystało 165 osób. Zabezpieczono 30 miejsc w noclegowni niskoprogowej dla osób nietrzeźwych prowadzonej przez Towarzystwo Wspierania Potrzebujących „Przystań”; placówka odnotowała 2941 przyjęć. W 2017 r. **wydlużono okres jej funkcjonowania na cały rok**. Z łączni prowadzonej przez Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta średnio każdego dnia korzystały 3 osoby. Dla osób bezdomnych przebywających w miejscach niemieszkalnych w okresie zimowym uruchomiono pomoc w formie Autobusu SOS, w którym zapewniono m.in. dostęp do usług ratownika medycznego oraz gorący posiłek.

- **Projekt „Osiedle Sitowie”** powstał we współpracy MOPR w Gdańsku z organizacjami pozarządowymi. Jego głównym celem jest usamodzielnienie przez aktywizację społeczną i zawodową oraz zapewnienie mieszkań wspomaganych dla samotnych bezdomnych matek z dziećmi oraz osób z niepełnosprawnościami i zaburzeniami psychicznymi. Osiedle powstało w siedmiu budynkach z zasobów mieszkaniowych Miasta Gdańska w dzielnicy Rudniki. Sześć budynków przekazano do prowadzenia organizacjom pozarządowym: Fundacji Oparcia Społecznego Aleksandry FOSA, Pomorskiemu Centrum Pomocy Bliźniemu MONAR-MARKOT, Stowarzyszeniu Opiekuńczo-Resocjalizacyjnemu PROMETEUSZ, Stowarzyszeniu Przedsiębiorczości i Rehabilitacji, Stowarzyszeniu „Wspólnota Serc”. Wsparcie w usamodzielnieniu zapewniają specjaliści: psycholog, pedagog, doradca zawodowy, pracownik socjalny, asystent i koordynatorzy domków. Prowadzono 6 mieszkań wspomaganych w ramach projektu „Osiedle Sitowie” (osoby z niepełnosprawnościami, samotne matki z dziećmi w kryzysie bezdomności). W 2017 r. na Sitowiu mieszkały 62 osoby (w 2016 r. – 56 osób), w tym 13 matek w kryzysie bezdomności z 20 dziećmi i 29 osób z zaburzeniami psychicznymi. Podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia dotyczyło 12 matek, 10 matek uczestniczyło w procesie edukacji; 25 osób z zaburzeniami psychicznymi podjęło lub podtrzymało zatrudnienie na otwartym rynku pracy, 3 osoby brały udział w procesie edukacji, a 3 aktywizowały się w ramach warsztatów terapii zajęciowej. Lokale socjalne otrzymały 3 matki w kryzysie bezdomności z 6 dziećmi oraz 3 osoby z zaburzeniami psychicznymi; 8 osób z zaburzeniami psychicznymi oraz 3 samotne matki z 6 dziećmi usamodzielnili się i wrócili do środowiska rodzinnego z uzyskanymi kompetencjami społecznymi i zawodowymi.
- Prowadzone w Gdańsku **punkty informacyjno-konsultacyjne** umożliwiają wczesne podejmowanie działań na rzecz osób potrzebujących pomocy oraz świadczą pomoc w ramach specjalistycznej sieci wsparcia. W 2017 r. działały: **Punkt Pomocy Psychologicznej Gdańskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień**, **Punkt Informacyjny dla Osób Niewidomych**, 18 punktów bezpłatnej pomocy prawnej, **Punkt Informacji i Wsparcia dla Osób z Choro­bą Alzheimera**, **Punkt Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych**. Z poradnictwa specjalistycznego MOPR Gdańsk korzystają osoby i rodziny wymagające wsparcia wykraczającego poza pomoc świadczoną przez pracownika socjalnego lub asystenta rodziny. Poradnictwo specjalistyczne prowadzi do wzmocnienia rodzin w zakresie odpowiedzialności za własną sytuację życiową. Udzielając rodzinom wsparcia w tym zakresie, MOPR w 2017 r. umożliwiał swoim klientom stały dostęp do porad specjalistów: psychologa, prawnika i pedagoga, dostęp do diagnozy psychofizycznej dziecka i diagnozy dziecka pod kątem FASD (spektrum płodowych zaburzeń alkoholowych). Z poradnictwa specjalistycznego w 2017 r. skorzystało 1318 osób z 523 rodzin.

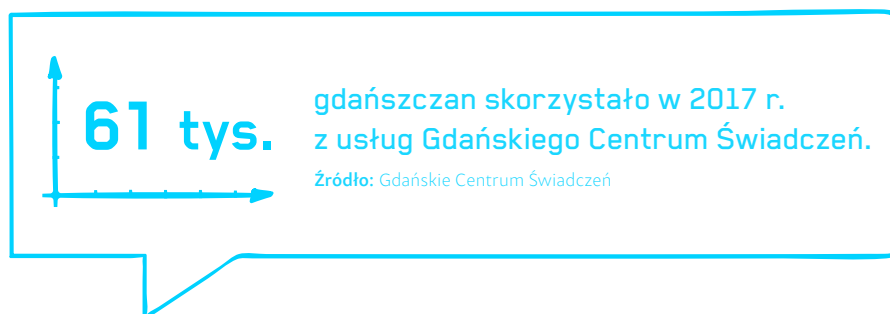
- W Gdańsku funkcjonują dwa **dzienne domy pomocy** w formule „Senior WIGOR”: dom przy ul. Dolnej 4 prowadzony przez Caritas Archidiecezji Gdańskiej oraz dom przy ul. św. Barbary 3 w Gdańsku prowadzony przez Stowarzyszenie Kulturalno-Sportowe „Perfect”. Domy „Senior WIGOR” są adresowane do 45 gdańszczanek i gdańszczan w wieku 60+ nieaktywnych zawodowo. Podopieczni mogą w nich spędzać do 8 godzin dziennie od poniedziałku do piątku w godzinach 7.00–15.00. Do dyspozycji seniorów są sale: rehabilitacyjna, komputerowa oraz aktywności manualnej. Mogą oni wziąć udział m.in. w rehabilitacji, arteterapii, seansach filmowych, spacerach nordic walking i wspólnych spotkaniach z muzyką.
- W 2017 r. kontynuowano wprowadzanie w Gdańsku **„Modelu rozdzielania pracy socjalnej od świadczeń”**. Pracę według tego nowego modelu podjęto we wszystkich 9 centrach pracy socjalnej (CPS). W 2017 r. doradztwem metodycznym objęto 297 pracowników (szkolenia metodyczne ze szczególnym uwzględnieniem nowo zatrudnionych pracowników, przywarsztatowe doradztwo metodyczne indywidualne i grupowe, superwizja indywidualna i grupowa). Opracowano również materiały edukacyjne dostosowane do potrzeb CPS i realizacji modelu. Uporządkowano i ujednolicono sposób prowadzenia dokumentacji we wszystkich CPS. Zwiększono liczbę narzędzi pracy z klientami, wprowadzono nowe i udoskonalano istniejące.
- W marcu 2017 r. zarządzeniem Dyrektora MOPR powołano **nowe Centrum Pracy Socjalnej** nr 9 i utworzono rejonizację dostosowaną do nowego podziału CPS. Zgodnie z nową rejonizacją przygotowano we współpracy z Biurem Rozwoju Gdańska mapy usług społecznych dla każdego z CPS.

ryc. 16. Uroczyste otwarcie Centrum Pracy Socjalnej nr 9; fot. Dominik Paszliński / gdansk.pl

- W ramach Programu Operacyjnego Integracja Społeczna i Aktywność Obywatelska **zmodernizowano również część infrastruktury związanej z realizacją zadań polityki społecznej** – m.in. Centrum Pracy Socjalnej nr 4 (MOPR). Wykonano również szereg prac remontowych w budynkach Towarzystwa Pomocy św. Brata Alberta zajmującego się osobami bezdomnymi: przy ul. Mostowej 1, ul. Starowiślniej 3, ul. Żaglowej 1 i ul. Równej 14. Szereg innych remontów i modernizacji wykonano w lokalu MOPR przy ul. Wolności 16, w Pomorskim Centrum Pomocy Bliźniemu MONAR-MARKOT przy ul. Kochanowskiego 7A, w Towarzystwie Pomocy im. św. Brata Alberta przy ul. Równej 14 i w Centrum Pracy Socjalnej przy ul. Lecha 1.
- W 2017 r. **Gdańskie Centrum Świadczeń** (GCS) przyjęło do realizacji dwa nowe świadczenia:
 - „**Za życiem**” – świadczenie pieniężne dla rodzin, którym urodziło się ciężko chore dziecko;
 - świadczenia dla posiadaczy „**Karty Polaka**” przeznaczone na częściowe pokrycie kosztów zagospodarowania i bieżącego utrzymania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Mimo stosunkowo krótkiego okresu funkcjonowania (od lipca 2016 r.) GCS stało się ważnym elementem systemu wsparcia gdańskich rodzin. Oferta świadczeń realizowanych przez Centrum jest bardzo szeroka i dotyczy świadczeń adresowanych do dzieci, osób niepełnosprawnych i ich opiekunów, rodzin mających trudności finansowe w utrzymaniu mieszkania, a nawet żołnierzy odbywających ćwiczenia wojskowe. W 2017 r. z usług GCS skorzystało ok. 61 tys. gdańszczan uprawnionych do różnego rodzaju świadczeń, a GCS podejmowało szereg działań zmierzających do systematycznego podnoszenia poziomu świadczonych usług – przez dostosowanie struktury organizacyjnej do nowych wyzwań, zmianę wizerunku urzędu dzięki wprowadzeniu nowych form komunikacji z mieszkańcami oraz przyjaznej formy kierowanej korespondencji. W 2017 r. zadbano o łatwiejszy dostęp gdańszczan do usług GCS przez utworzenie sieci tymczasowych punktów zlokalizowanych w różnych dzielnicach miasta, szczególnie tych bardzo odległych. W tym zakresie nawiązano współpracę ze szkołami, co spotkało się z pozytywną opinią gdańskich rodzin i co będzie kontynuowane w latach kolejnych. W celu zapewnienia mieszkańcom pełnej informacji o zakresie realizowanych świadczeń GCS w 2017 r. brało udział w licznych miejskich inicjatywach, organizowanych np. przez przewodniczących zarządów dzielnic, jak również podejmowało własne inicjatywy – w tym zakresie w październiku 2017 r. zorganizowano dzień otwarty cieszący się dużym zainteresowaniem świadczeniobiorców Centrum.

Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Zdrowie Pu-
bliczne i Sport

- W 2017 r. kontynuowane były prace nad projektem „**Gdański Model Autyzmu**”, czyli nad wypracowaniem oraz przetestowaniem kompleksowego modelu wsparcia środowiskowego dla dorosłych osób z autyzmem oraz ich rodzin. Model opracowywano w trybie cyklicznych spotkań ekspertów. Zawieszono partnerstwo w celu przetestowania i oceny modelu w kolejnych etapach projektu. Model został opracowany i złożony do oceny Ministerstwa Rozwoju. Miasto Gdańsk będzie aplikować o jego wdrożenie ze środków z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020 (działanie 4.1 – Innowacje społeczne; oś priorytetowa IV – Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa).

Cel operacyjny III.7. Wzmocnienie koordynacji zarządzania polityką społeczną.

- Skuteczne i efektywne zarządzanie obszarem polityki wymaga szerokiego, całościowego oglądu problematyki społecznej oraz wspólnego międzysektorowego, interdyscyplinarnego działania i planowania. Podmioty wchodzące w skład Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot (OMGGS) podjęły **międzygminny i międzypowiatowy dialog dotyczący wspólnych problemów polityki społecznej**. Cykliczne spotkania zespołu gmin i powiatów OMGGS stały się platformą ponadlokalnej wymiany informacji w zakresie działań podejmowanych w pomocy społecznej, miejscem promocji dobrych praktyk i innowacji, a przede wszystkim – podejmowania wspólnych inicjatyw. Jedną ze wspólnych ponadlokalnych inicjatyw w ramach współpracy gmin i powiatów województwa pomorskiego i metropolii jest **projekt dotyczący zarządzania migracjami ludności**, w tym w zakresie powstania lokalnych planów integracji cudzoziemców. Miasto Gdańsk aktywnie dzieliło się doświadczeniem w zakresie migracji i integracji z innymi miastami województwa pomorskiego, działając na rzecz poprawy jego sytuacji.

ryc. 16. Uroczyste otwarcie Centrum Pracy Socjalnej nr 9; fot. Dominik Paszliński / gdansk.pl

- Współpraca metropolitalna w 2017 r. zaowocowała **rozpoczęciem realizacji aż 15 projektów**. Były one wdrażane w bliskiej współpracy z Obszarem Metropolitalnym Gdańsk-Gdynia-Sopot (OMGGS) i innymi gminami województwa pomorskiego. Realizowane projekty dotyczyły rewitalizacji, aktywizacji zawodowej i społecznej, rozwoju usług społecznych oraz ekonomii społecznej (Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej).
- Prowadzono **współpracę krajową i ponadnarodową w zakresie polityki społecznej**. Polegała ona na wymianie wiedzy i doświadczeń, a także realizacji wspólnych projektów. Kluczowym partnerem w kraju była dla nas zrzeszająca 12 największych miast polskich Unia Metropolii Polskich, która oprócz prowadzenia stałych zespołów (obywateli miast, społecznych) w 2017 r. powołała zespół ds. migracji i integracji (Gdańsk przewodzi pracom). Kluczowym partnerem zagranicznym był związek miast europejskich Eurocities, z którym m.in. realizowano wspólny projekt dotyczący dyskryminacji migrantów na rynku pracy „CitiesGROW”.
- Na potrzeby realizacji projektów służących rewitalizacji i aktywizacji zawodowej („GPS – Gotowość Praca Samodzielność”), deinstytucjonalizacji, wsparciu osób z problemami i zaburzeniami psychicznymi oraz autyzmem, edukacji społecznej, przy wykorzystaniu środków z funduszy Unii Europejskiej, zawiązano **14 interdyscyplinarnych, międzysektorowych partnerstw**.
- Prowadzono prace nad **Gdańskim Modelem Wspierania Rozwoju Społeczności Lokalnych**, którego ważnym elementem będzie Gdański Model Centrów Lokalnych / Domów Sąsiedzkich. Dokument zostanie przygotowany na podstawie funkcjonującego od 2011 r. Gdańskiego Modelu Rozwoju Społeczności Lokalnych; będzie skierowany do wszystkich mieszkańców miasta, organizacji, instytucji miejskich i innych podmiotów.
- Dla lepszej koordynacji projektów rozbudowywano w Wydziale Rozwoju Społecznego UG **Referat Strategii i Programów oraz Referat Projektów Społecznych**, który monitoruje i koordynuje realizację projektów społecznych z funduszy zewnętrznych w partnerstwie z innymi podmiotami.
- W ramach realizacji Programu Operacyjnego Integracja Społeczna i Aktywność Obywatelska do **badania społecznych realizowanych przez Urząd Miejski w Gdańsku wprowadzono wybrane kwestie dotyczące polityki społecznej i aktywności obywatelskiej**. Zrealizowano także odrębne badania dotyczące różnych aspektów polityki społecznej (np. bezdomność, równe traktowanie). Podniesiono jakość zbierania i analizy danych statystycznych w obszarze polityki społecznej i aktywności obywatelskiej w zakresie sprawozdań obszarowych, np. oceny zasobów pomocy społecznej. Wprowadzono monitorowanie i ewaluację podejmowanych działań na potrzeby realizacji Strategii Rozwoju Miasta Gdańska 2030 Plus oraz programów operacyjnych w obszarze społecznym. Powstał pierwszy raport ewaluacyjny dla procesu wdrażania Programu Operacyjnego Integracja Społeczna i Aktywność Obywatelska. Podjęte działania pozwoliły prowadzić politykę społeczną ukierunkowaną zgodnie z celami strategicznymi, popartą danymi statystycznymi, rzetelnymi badaniami, diagnozami i opracowaniami. Równolegle zwiększono rolę danych w podejmowaniu decyzji oraz w komunikacji z mieszkańcami. Zrealizowano i wspierano badania w obszarze społecznym, m.in. dotyczące wolontariatu, migracji czy organizacji pozarządowych oraz podejmowano współpracę z instytucjami badawczymi i placówkami naukowymi.

- **Przygotowano i aktualizowano zestawienia i opracowania informacyjne** dotyczące różnych podmiotów prowadzących zadania w zakresie polityki społecznej w różnych sferach tematycznych, np. placówek świadczących usługi w zakresie zdrowia psychicznego, placówek wsparcia rodziny w sytuacji kryzysowej. Zwiększano dostęp do elektronicznych baz danych oraz publikowano informatory o możliwości uzyskania wsparcia.
- Rozpoczęto **wdrażanie systemu informatycznego służącego zarządzaniu obszarem usług, projektów, programów i strategii społecznych**, w tym w zakresie zbierania danych o potrzebach i zasobach, organizowania konkursów na dotacje dla organizacji pozarządowych, monitoringu i ewaluacji. Opierając się na systemie witkac.pl, zrealizowano pierwszą rundę konkursów na zadania publiczne dla organizacji pozarządowych. W systemie tym odbywa się także system raportowania, monitorowania i rozliczania projektów.
- **Urząd Miejski w Gdańsku oraz jego jednostki organizacyjne pełniły funkcję pośrednika, łącznika i brokera w kontakcie między organizacjami, podmiotami prywatnymi, mieszkańcami i instytucjami.** Zaowocowało to wieloma projektami dofinansowanymi ze środków zewnętrznych, w tym z UE.
- **Zawiązano partnerstwa, zespoły, komitety, rady, grupy robocze i tematyczne w celu planowania, wdrażania i koordynacji działań.** W 2017 r. w Gdańsku działało aż 61 różnych zespołów międzysektorowych i międzybranżowych poświęcających swoją uwagę różnym sprawom społecznym lub aktywności obywatelskiej.
- Na potrzeby planowania strategicznego wykorzystywano ujednolicony **wzór fiszki dla programów i projektów społecznych w Gdańsku**, z ukierunkowaniem na wspólne wskaźniki o ujednoliconej definicji i metodologii opracowywania, co stanowi element systemu zarządzania jakością strategii, programów, modeli, projektów społecznych. Zespoły pracowały także nad wspólnymi wskaźnikami.
- Dla realizatorów i zespołów wdrożeniowych projektów, programów i strategii wprowadzono **obowiązkowe działania ewaluacyjne i monitorujące**, obejmujące także wzmocnienie roli aspektu badawczego i diagnostycznego. W 2017 r. zrealizowano szereg zewnętrznych procesów ewaluacyjnych.
- Wydział Rozwoju Społecznego UMG kontynuował koordynację polityki społecznej, uwzględniając obszary: edukacji i wychowania, zdrowia, aktywności obywatelskiej oraz wsparcia społecznego. Wydział realizuje całościową politykę społeczną Miasta wspólnie z najważniejszymi jednostkami miejskimi. Na potrzeby realizowanych zadań **dokonano uporządkowania, zmapowania i powiązania zależności Strategii Rozwoju Miasta, programów operacyjnych, programów branżowych, modeli, procedur oraz kluczowych projektów w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.**
- W 2017 r. **opracowano i uchwalono m.in. następujące strategiczne dokumenty:** Szczegółowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasta Gdańska na rok 2018; Program Promocji Zdrowia i Przeciwdziałania Chorobom Cywilizacyjnym na lata 2017–2020; Gdański Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017–2020. Ponadto rozpoczęto procesy przygotowania: Modelu na

rzecz Równego Traktowania, Gdańskiego Programu Rozwiązywania Problemu Bezdomności 2018–2023, Modelu Rozwoju Społeczności Lokalnych oraz planu rozwoju innowacji społecznych w Gdańsku. Był to także pierwszy rok dla wdrażania następujących dokumentów: Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych; Modelu Integracji Imigrantów; Gdańskiego Programu Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych; Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego dla osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym; Gdańskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego; Wieloletniego Ramowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii; Wieloletniego Programu Współpracy Miasta Gdańska z Organizacjami Pozarządowymi. Powstały zespoły zarządzające, które sterują wdrażaniem programów i je monitorują. Wszystkie programy są uspołnione oraz skoordynowane ze sobą także przez nadrzędne programy operacyjne Strategii Rozwoju Miasta. Realizowano standard dla programów i strategii społecznych zawiązywania zespołów wdrożeniowych w podziale na ciała sterujące, zarządzające i monitorujące.

KOMENTARZ KOORDYNATORA PROGRAMU OPERACYJNEGO

Dla polityki społecznej uwzględniającej aktywność obywatelską i integrację społeczną w Gdańsku rok 2017 był czasem „sprawdzam”. Po okresie żmudnej, bardzo energochłonnej i mało medialnej pracy związanej z porządkowaniem kluczowych dokumentów strategicznych i programowych przyszedł czas wdrażania. Rozpoczęliśmy implementację zadań w różnych nowych obszarach, np. migracji, równego traktowania, bezpieczeństwa ekonomicznego i zadłużeń czy mieszkalnictwa społecznego. Kontynuowaliśmy i rozwijaliśmy oczywiście działalność w dotychczasowych obszarach, np. pieczę zastępczą, wsparcie rodziny, działania kierowane do seniorów i osób z niepełnosprawnościami.

Systematycznie od wielu lat każdego roku wzrastają nakłady na wsparcie rodzin i zadania polityki społecznej w Gdańsku. W 2017 r. było to rekordowe 494 mln zł, z czego bezpośrednie wsparcie dla najbardziej potrzebujących w zakresie polityki społecznej, w tym pomocy społecznej, wyniosło ponad 160 mln zł. Łącznie wydatki w tym zakresie stanowią ok. 17% całościowego budżetu Miasta Gdańska. Z różnych form wsparcia korzystało ponad 100 tys. gdańszczyzan.

Podobnie jak w trakcie tworzenia rozwiązań, w czasie wdrażania postawiliśmy na szerokie partycypacyjne i czasochłonne procesy z udziałem wielu interesariuszy. Pracowaliśmy w wielu zespołach, grupach, radach i komitetach.

Wdrożyliśmy wiele zmian w zakresie funkcjonowania pomocy społecznej, wydzielając z niej świadczenia socjalne; postawiliśmy na bezpośrednią pracę socjalną. Kontynuowaliśmy reorganizację działalności MOPR; centra pracy socjalnej stały się bliższe mieszkańcom, powstało jedno dodatkowe centrum pracy socjalnej. Zwiększyliśmy ofertę usług dla najuboższych, stawiając przede wszystkim na działania aktywizacyjne.

Udało się uruchomić wiele nowych projektów wspierających aktywność zawodową i społeczną najuboższych mieszkańców. Miasto Gdańsk rozpoczęło wiele inicjatyw wyrównujących szanse grup zagrożonych wykluczeniem i dyskryminacją. Wdrażaliśmy także realne działania ukierunkowane na deinstytucjonalizację, czyli wspieranie osób w środowisku, a nie w instytucjach; przykładem są tutaj rozwiązania mieszkaniowe czy dotyczące zdrowia psychicznego.

Jako miasto otwartości, wolności i solidarności w praktyce wdrażaliśmy działania służące promowaniu równego traktowania, podpisaliśmy Kartę Różnorodności, dofinansowaliśmy szereg zadań, w tym wspierających równe prawa kobiet i mężczyzn, po raz pierwszy przyznaliśmy Nagrodę Równości, a także rozpoczęliśmy proces budowania Modelu na rzecz Równego Traktowania. Poszukiwaliśmy „tkanki łącznej” – tego, co wspólne mieszkańcom, niezależnie od różnic i podziałów. W końcu wymiennie wspieraliśmy rozwój aktywności obywatelskiej przez nowe formy partycypacji społecznej, tj. panel obywatelski, konsultacje społeczne, pracę nowych rad i zespołów. Prowadziliśmy procesy wspierania innowacji społecznych. Dbaliśmy o urzeczywistnianie pojęcia subsydiarności i pomocniczości przez dzielenie się zadaniami z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego czy wymiennie wspierając rady dzielnic. Rekordowo wzrósł budżet na współpracę z organizacjami pozarządowymi (o 10 mln zł). Rozszerzyliśmy działalność domów i klubów sąsiedzkich, podjęliśmy wiele inicjatyw wspierających lokalne społeczności. W najbardziej zagrożonych obszarach miasta (Nowy Port, Dolne Miasto, Biskupia Górka, Orunia) rozpoczął się proces rewitalizacji – łącznie na kwotę ponad 100 mln zł. Wspieraliśmy rozwój wolontariatu, a także promowaliśmy postawy dobroczynności, solidarności społecznej i aktywności obywatelskiej. Znacząco podnieśliśmy wydatki na inwestycje w 41 infrastrukturę polityki społecznej – w 2017 r. było to ponad 12 mln zł. Z pewnością polityka społeczna jest jednym z najszybciej rozwijających się obszarów polityki publicznej Miasta Gdańska. Przed nami kolejne lata urzeczywistniania wizji miasta wolności, solidarności, a także otwartości i równości.

Najważniejsze działania zaplanowane do realizacji w 2018 r.:

- ➔ Realizacja projektów rewitalizacyjnych w 4 zdegradowanych obszarach miejskich (Nowy Port, Dolne Miasto, Biskupia Górka, Orunia) na kwotę ponad 100 mln zł. Realizacja projektów aktywizacji społecznej i zawodowej osób i rodzin zagrożonych ubóstwem oraz wykluczeniem społecznym, w tym ze środków Unii Europejskiej, m.in. „Gotowość Praca Samodzielność” czy Metropolitalny System Aktywizacji Społeczno-Zawodowej (w ramach ZIT) – wspólnie z organizacjami pozarządowymi – o wartości ponad 30 mln zł.
- ➔ Rozpoczęcie robót budowlanych związanych z budową Gdańskiego Pogotowia Opiekuńczego przy ul. Sobieskiego w Gdańsku. Inwestycja polegać będzie na budowie 3 nowych obiektów przeznaczonych do prowadzenia placówki opiekuńczej, wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną i drogową (ponad 20 mln zł).
- ➔ Rozpoczęcie prac projektowych związanych z modernizacją obiektu przy ul. Srebrniki 5 przeznaczonego na potrzeby Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży (realizowanego wspólnie przez 2 podmioty: Gdański Ośrodek Pomocy Psychologicznej oraz Zespół Kształcenia Podstawowego i Gimnazjalnego nr 32 w Gdańsku), a także Domu Integracyjno-Rodzinnej przy ul. Batorego 4 i Gdańskich Domów dla Dzieci przy ul. Modrej 69B.
- ➔ Rozwój i wzmocnienie organizatorów i animatorów lokalnych oraz istniejących domów i klubów sąsiedzkich. Opracowanie i wdrożenie Modelu Wspierania Rozwoju Społeczności Lokalnych.
- ➔ Kolejne rozszerzenie współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi; podniesienie o 5 mln zł kwoty przeznaczonej na współpracę z organizacjami oraz realizacja wielu partnerskich projektów społecznych.

- Zakończenie prac nad Gdańskim Programem Rozwiązywania Problemu Bezdomności 2018–2023 i jego wdrożenie. Zwiększenie jakości i zakresu usług dla osób bezdomnych
- Inwestycje w infrastrukturę społeczną, w tym budowa Centrum Aktywności Lokalnej w Gdańsku-Południe, a także schroniska z funkcją opiekuńczą dla osób bezdomnych; adaptacje i remonty Domu Pomocy Społecznej, centrów pracy socjalnej, placówek opiekuńczo-wychowawczych, Centrum Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych, domów i klubów sąsiedzkich.
- Wzmacnianie i wspieranie innowacji społecznych w Gdańsku oraz tworzenie systemu wsparcia dla aktywności obywatelskiej i sektora organizacji pozarządowych, m.in. przez programy „Innaczej”, fundusze, Centrum Organizacji Pozarządowych czy koncepcję „Gdansk SolidarityHUB”.
- Kontynuowanie i rozwijanie działań ukierunkowanych na integrację imigrantów w Gdańsku, a także działań edukacyjnych skierowanych do społeczności gdańszczan i gdańszczanek.
- Przygotowanie i wdrażanie Modelu na rzecz Równego Traktowania – kompleksowego programu we wszystkich obszarach polityk miejskich w zakresie równych szans bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, orientację seksualną, wyznanie czy pochodzenie etniczne lub narodowe.
- Rozwój mieszkalnictwa społecznego, w tym realizacja inwestycji miejskich w zakresie powstawania mieszkań wspomaganych i mieszkań ze wsparciem dla osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Wdrożenie systemu mapowania potrzeb i problemów społecznych oraz elektronicznego systemu dotacji dla organizacji pozarządowych.
- Realizacja wielu programów i projektów skierowanych do najuboższych, najbardziej potrzebujących gdańszczan.

Piotr Olech

zastępca dyrektora ds. integracji społecznej
Wydziału Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW OPERACYJNYCH

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Cel III.1. Zwiększenie potencjału rozwojowego społeczności lokalnych, rodzin i osób	III.1.a. Liczba ofert w poszczególnych usługach społecznych zgodnie z katalogiem usług społecznych. <i>Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku</i>	●	●	●	●	●	katalog w trakcie opracowania
	III.1.b. Poczucie możliwości realizacji własnych celów życiowych w ocenie mieszkańców. <i>Odsetek respondentów, którzy w badaniu „Jakość życia w Gdańsku” udzielili odpowiedzi „bardzo dobrze” i „raczej dobrze” na pytanie: „Jak ocenia Pan(i) możliwość realizacji własnych celów życiowych?”</i> <i>Źródło: Badanie „Jakość życia w Gdańsku” realizowane co dwa lata</i>	●	●	●	2	71,0%	●
	III.1.c. Liczba dzielnic, w których działają partnerstwa lokalne. <i>Partnerstwa lokalne to formalna lub nieformalna koalicja organizacji, instytucji i innych podmiotów z sektora pozarządowego, publicznego i prywatnego, działająca w danej dzielnicy lub rejonie.</i> <i>Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku</i>	●	●	●	●	8 (Orunia, Nowy Port, Dolne Miasto, Biskupia Górka, Siedlce, Przymorze, Osowa, Strzyża)	10 Osowa, Siedlce, Piecki-Migowo, Strzyża, Stogi z Przeróbką, Nowy Port, Orunia, Ujeścisko, Biskupia, Górka / Stary Chelm, Dolne Miasto
	III.1.d. Liczba inicjatyw realizowanych w ramach funduszu senioralnego, młodzieżowego, kulturalnego	●	10	14	127	137	254
w tym:							

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika	2012	2013	2014	2015	2016	2017
----------------	-----------------	------	------	------	------	------	------

fundusz senioralny	●	10	63	80	66	67
---------------------------	---	----	----	----	----	----

fundusz młodzieżowy	●	●	51	47	50	103
----------------------------	---	---	----	----	----	-----

fundusz kulturalny

W ramach ww. funduszy co roku przeznaczają się określoną kwotę na animowanie działań nieformalnych grup gdańszczan

Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku

III.1.e. Liczba inicjatyw realizowanych w ramach inicjatywy lokalnej

Inicjatywa lokalna to animowanie działań społeczności lokalnych; polega na współpracy UMG z mieszkańcami w celu wspólnego realizowania zadań, których inicjatorami są nieformalne grupy mieszkańców. Zakres inicjatyw lokalnych został określony z art. 19b ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Przewidywany termin opracowania danych to koniec 2017 r.

Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku

w trakcie realizacji, dane będą dostępne za 2017 r.2

Cel III.2.

Zwiększenie roli mieszkańców, organizacji, instytucji i innych podmiotów w kreowaniu polityk miejskich

III.2.a. Liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz procesów partycypacyjnych

W ramach wskaźnika liczono poszczególne konsultacje społeczne i procesy partycypacyjne zrealizowane przez Urząd Miejski w Gdańsku i jednostki organizacyjne Miasta

Źródło: Biuro Prezydenta ds. Komunikacji i Marki Miasta

●	●	●	●	86	102
---	---	---	---	----	-----

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	III.2.b.. Zadowolenie mieszkańców z możliwości wpływania na działania władz miasta. <i>Odsetek respondentów, którzy w badaniu opinii społecznej w Gdańsku udzielili odpowiedzi „bardzo dobrze” i „raczej dobrze” na pytanie: „Jak ocenia Pan(i) swoje możliwości wpływania na działania władz miasta w Gdańsku?”</i> <i>Źródło: Badanie „Jakość życia w Gdańsku” realizowane co dwa lata</i>	●	●	●	●	28,1%	●
	III.2.c. Frekwencja w głosowaniu w ramach Budżetu Obywatelskiego. <i>Frekwencja w głosowaniu to odsetek uprawnionych do głosowania, którzy oddali głos. Przez uprawnionych do głosowania w Budżecie Obywatelskim w Gdańsku w 2016 r. rozumie się osoby powyżej 16. roku życia, zameldowane stale lub czasowo w Gdańsku bądź wpisane do stałego rejestru wyborców”</i> <i>Źródło: Wydział Promocji i Komunikacji Społecznej, Urząd Miejski w Gdańsku</i>	brak Budżetu Obywatelskiego	brak Budżetu Obywatelskiego	13,6 – pilotaż / 10,13 – Budżet Obywatelski	9,09	10,0%	11,0
Cel III.3. Zwiększenie roli wolontariatu jako aktywności społecznej	III.3.a. Liczba zbudowanych „ścieżek wolontariatu” <i>„Ścieżki wolontariatu” to programy wolontariatu realizowane w 6 obszarach, w których działają wolontariusze; zostały opisane w dokumencie Partnerstwa na rzecz Wolontariatu Miasta Gdańska</i> <i>Źródło: Regionalne Centrum Wolontariatu w Gdańsku; Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku</i>	●	●	6	6	6	6
	III.3.b. Liczba ofert w poszczególnych „ścieżkach wolontariatu” <i>Oferty pracy wolontariackiej w organizacjach i instytucjach publicznych realizowane w ramach poszczególnych „ścieżek wolontariatu” (zob. wskaźnik III.3.a). Jedna oferta może być skierowana do wielu wolontariuszy</i> <i>Źródło: Regionalne Centrum Wolontariatu w Gdańsku; Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku</i>	●	●	●	●	386	550

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	III.3.c. Liczba wolontariuszy w poszczególnych „ścieżkach wolontariatu	●	2475	3566	4157	3563	4060
	w tym:						
	wolontariat pomocowy, edukacja i wychowanie	●	863	915	898	951	1071
	kultura	●	642	832	837	872	740
	przestrzeń publiczna	●	655	643	1065	648	637
	wolontariat ekologiczny	●	115	120	141	●	67
	wolontariat sportowy	●	100	440	550	748	1188
	wolontariat seniorów						
	Wskaźnik obejmuje wolontariuszy realizujących oferty wolontariackie w organizacjach i instytucjach publicznych w ramach poszczególnych „ścieżek wolontariatu” (zob. wskaźnik III.3.a.)	●	100	524	671	344	357
	Źródło: Regionalne Centrum Wolontariatu w Gdańsku; Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku						
	III.3.d. Liczba podmiotów przyjmujących wolontariuszy						
	Organizacje i instytucje publiczne oferujące miejsca pracy dla wolontariuszy	●	●	●	●	229	231
	Źródło: Regionalne Centrum Wolontariatu w Gdańsku; Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku						

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	III.3.e. Znaczenie wolontariatu jako aktywności społecznej w ocenie mieszkańców <i>Odsetek respondentów, którzy w 2016 r. w badaniu opinii społecznej w Gdańsku udzielili odpowiedzi „bardzo dobrze” i „raczej dobrze” na pytanie: „Czy dla Pana(i) osobiście – niezależnie, czy w ostatnim roku był(a) Pan(i) w wolontariacie zaangażowany(a) czy nie – wolontariat jako forma aktywności społecznej jest czymś ważnym?”</i> <i>Źródło: Badanie opinii społecznej zrealizowane w Gdańsku w 2016 r. na zlecenie Urzędu Miejskiego w Gdańsku</i>	●	●	●	●	75,3%	●
Cel III.4. Podniesienie jakości oraz zwiększenie zakresu współpracy sektora pozarządowego z Miastem	III.4.a. Liczba wdrożonych narzędzi w procesie zarządzania zadaniami realizowanymi przez organizacje pozarządowe <i>Narzędzia wspierające zarządzanie zadaniami realizowanymi przez organizacje pozarządowe. W 2016 r. na interaktywną mapę Gdańska dostępną na stronie internetowej naniesiono punkty usług społecznych</i> <i>Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku</i>	●	●	●	●	1	2
	III.4.b. Zadowolenie przedstawicieli sektora pozarządowego ze współpracy z Miastem <i>Średnia ocena współpracy organizacji pozarządowych z Gminą Gdańsk (w skali „szkolnej”, gdzie 1 to ocena niedostateczna, a 6 – celująca) w badaniu „Ocena współpracy organizacji pozarządowych z Urzędem Miejskim w Gdańsku”</i> <i>Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku</i>	●	●	●	●	4,33	badanie w realizacji – wpis dodano 19.06.2018
	III.4.c. Liczba beneficjentów zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe <i>Jedna osoba mogła zostać liczona wielokrotnie</i> <i>Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku</i>	●	●	●	532 812	445 613	464 958

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	Udział wydatków na współpracę z organizacjami pozarządowymi w wydatkach bieżących Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku	1,81%	1,87%	1,96%	2,04%	1,86%	2,05%
	Liczba zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe Zadania, które Miasto Gdańsk przekazało do realizacji organizacjom pozarządowym, opisane w rocznym Programie Współpracy Miasta Gdańska z Organizacjami Pozarządowymi w ramach poszczególnych priorytetów współpracy na dany rok Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku	69	77	86	93	90	106
Cel III.5. Podniesienie jakości oraz zwiększenie zakresu współpracy sektora pozarządowego z Miastem	III.5.a. Liczba usług wspierających rodzinę, dostępnych lokalnie w dzielnicach Usługi wspierające rozumiane zgodnie z art. 10 ust. 3; art. 76 ust. 4 pkt 3a, 5, 6, 9, 10, 12, 14, 17; art. 77 ust. 3 pkt 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku	●	●	●	●	1405	1259
	III.5.b. Liczba indywidualnych ścieżek wsparcia dla rodzin Indywidualne ścieżki wsparcia rozumiane jako plany pomocy w pokonywaniu trudności w opiece i wychowaniu dzieci Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku	291	368	293	362	363	426
	III.5.c. Liczba rodzin na jednego asystenta rodziny Iloraz liczby rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i liczby asystentów rodziny Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku	10,63	16,14	12,74	13,92	14,42	17,04

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	III.5.d. Liczba udzielonych usług wspierających rodzinę						
	Zob. wskaźnik III.5.a	●	●	●	●	742	635
	Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku						
	III.5.e. Liczba wychowanków pieczy zastępczej realizujących „indywidualne ścieżki wejścia na rynek pracy”						
	Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej indywidualny program usamodzielnienia jest opracowywany przez osobę usamodzielnianą wspólnie z opiekunem usamodzielnienia i określa w szczególności zakres współdziałania osoby usamodzielnianej z opiekunem usamodzielnienia oraz sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych	329	380	346	346	347	359
	Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku						
	III.5.f. Liczba rodzin zastępczych na jednego koordynatora pieczy	18	31,25	29,14	15,69	15,79	18,47
	Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku						
	III.5.g. Liczba osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	429	436	399	377	367	366
	Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku						
	Odsetek dzieci w pieczy zastępczej, które znajdują się w rodzinnej pieczy zastępczej	65,89	64,92	64,37	69,63	72,85	73,42
	Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku						
	Liczba rodzin z problemem opiekuńczo-wychowawczym przypadająca na asystenta rodziny	224,13	237,86	65,65	61,54	57,70	47,8
	Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku						

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	Liczba rodzin zastępczych z problemem opiekuńczo-wychowawczym przypadająca na koordynatora pieczy	•	•	•	•	7,37	7,74
	Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku						
	Odsetek dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w ogólnej liczbie dzieci w pieczy zastępczej	65,89	64,92	64,37	69,63	72,85	73,42
	Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku						
Cel III.6. Podniesienie jakości systemu integracji społecznej	III.6.a. Liczba usług wspierających, dostępnych lokalnie w dzielnicach <i>Usługi wspierające osoby i rodziny w trudnej sytuacji życiowej wynikają m.in. z art. 36 ust. 2 pkt a, g, i, j, l, m, o ustawy o pomocy społecznej</i> Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku; Gdański Urząd Pracy	6823	7038	7196	7457	7052	6582
	III.6.b. Liczba osób objętych instrumentami aktywnej integracji <i>Instrumenty aktywnej integracji mają na celu: odbudowę i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społecznym i odgrywania ról społecznych, odbudowę i podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy lub zapobieganie procesom ubóstwa, marginalizacji i wykluczenia społecznego. Instrumenty aktywnej integracji we wskaźniku należy rozumieć jako: instrumenty edukacyjne, m.in. kursy, szkolenia, uzupełnianie wykształcenia; instrumenty zdrowotne, m.in. terapia, profilaktyka; instrumenty społeczne, m.in. asystentura, wsparcie we właściwym odgrywaniu ról rodzinnych; instrumenty zawodowe, m.in. staże, praktyki</i> Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku; Gdański Urząd Pracy; Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku	446	275	92	126	429	722

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	III.6.c. Liczba klientów na jednego pracownika socjalnego <i>Przez liczbę klientów rozumie się liczbę osób korzystających z pomocy społecznej</i> <i>Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku; Gdański Urząd Pracy</i>	75,23	76,19	81,35	82,08	65,15	61,13
Cel III.7. Wzmocnienie koordynacji zarządzania polityką społeczną	III.7.a. Liczba programów opracowanych według ujednoliconego wzoru <i>W Wydziale Rozwoju Społecznego zastosowano ujednolicony szablon opracowywania programów i dokumentów strategicznych</i> <i>Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku</i>	●	●	0	2	6	8
	III.7.b. Liczba rodzin zastępczych na jednego koordynatora pieczy <i>Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku</i>	●	●	●	●	●	w trakcie realizacji
	III.7.c. Liczba współrealizowanych projektów metropolitalnych <i>Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku</i>	●	●	●	●	●	w trakcie realizacji
	III.7.d. Liczba partnerstw interdyscyplinarnych i międzybranżowych <i>Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku</i>	27	29	31	43	51	61
	III.7.e. Liczba programów i projektów międzysektorowych <i>Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku</i>	6	6	5	6	8	14

NOTATKI

NOTATKI

Zespół ds. Koordynacji i Ewaluacji

Programów Operacyjnych:

Katarzyna Drozd-Wiśniewska

Marcin Hryniewicz

Żaneta Kucharska

Michał Miguła

Robert Wójcik

Jacek Zabłotny

Bożena Żmijewska

Wydawca:

Urząd Miejski w Gdańsku

ul. Nowe Ogrody 8/12

80-803 Gdańsk

www.gdansk.pl/strategia

Gdańsk 2018

Dokument „Gdańsk Programy Operacyjne 2023” przyjęty został
Uchwałą nr XVII / 514 / 15 Rady Miasta Gdańska
z dnia 17 grudnia 2015 roku